

Orienteeruja

nr. 3/56

Mai 2001

JÜRIÖÖ VÕIT JÄLLE ILVESELE!

JWOC 2003 peaspansorigega
esimesed lepingud sõlmitud

**KOKKUVÕTE PROJEKTIST
SPORTIDENT EESTISSE!**

Orienteeruja 3 (56)

Mai 2001

Eesti Orienteerumislidu
perioodiline väljaanne
Ilmub 1994. aastast

Väljaandja:

EESTI ORIENTEERUMISLIIT
Regati 1, 11911 Tallinn
A/a: 221002100295, Hansapank
Tel./Faks: 06 398 681
e-mail: eol@spin.ee

Peatoimetaja:

Maret Vaher
Aia tn 2-3, 61001 RÕNGU
Tel. 052 32 977
07 459 254 (k), 07 459 487 (t)
e-mail: maretvaher@hotmail.ee

Esikaane kujundus: Kalev Külaase
e-mail: calew@hotmail.ee

Esikaane foto: Harry Veide

Tulemuste küljendamine: Vallo Varjo
e-mail: vallo.varjo@gaas.ee

Kolleegium: Sixten Sild, Ruth Vaher,
Kaidi Oone, Rasmus Ruuda

Orienteeruja üksikmüük:

Mati Poom (Tallinnas, Põhja -Eestis ja suurematel üleriigilistel võistlustel)

Tiina Oras (Tartu neljapäevakutel)

Üksikuid eksemplare saab osta ka

EOLi kontorist Piritalt Regati tn 1

Üksiknumbri hind: 15 kr.

Järgmise numbri kaastööde viimane tähtaeg:
1. juuni 2001

Reklaami- ja tulemuste avaldamise hinnad:

1. EESTI 0-VÕISTLUSTE TULEMUSTE AVALDAMINE EOLI

liikmetele

1.1. kuni 100 võistlejat	50 kr*
1.2. kuni 200 võistlejat	100 kr *
1.3. kuni 300 võistlejat	200 kr*
1.4. kuni 500 võistlejat	300 kr*
1.5. üle 500 võistleja	400 kr*

* 2-päevase võistluse tulemused + 50%; 3-päevasel võistlusel + 75%; 4-päevasel võistlusel + 100%

2. EESTI 0-VÕISTLUSKUTSETE AVALDAMINE EOLI liikmetele

2.1. suurus kuni A7	50 kr kord *
2.2. suurus kuni A6	100 kr kord *
2.3. suurus kuni A5	200 kr kord *
2.4. suurus kuni A4	500 kr kord *

* Korduskutse avaldamine - 30%

3. REKLAAMI AVALDAMINE * (sisemised leheküljed)

reklaami suurus kuni Eesti	Välismaa	
3.1. A7	100 kr kord	200 kr kord
3.2. A6	200 kr kord	400 kr kord
3.3. A5	400 kr kord	800 kr kord
3.4. A4	800 kr kord	1600 kr kord

Tagumine lehekülg:

3.5. A5	500 kr kord	1000 kr kord
3.6. A4	1000 kr kord	2000 kr kord

* Kordusreklaami avaldamine - 30%, mitmekordse reklaami avaldamise hinnad kokkuleppel EOLiga.

Kõik muud soodustused kokkuleppel EOLiga.

e-mail: eol@spin.ee, tel 6398681

Kõik tulemused, kutsed ja reklaamid tuleb esitada toimetajale digitaalsel kujul aadressil: maretvaher@hotmail.ee

PRESIDENT

Tähelepanu liigub tipporienteerumisele

Kui orienteerumisaasta algus on kulgenud suurte IT-alaste uuenduste tähe all, siis nüüd hakkab tähelepanu keskpunkt nihkuma tipp-orienteerumisele.

Esimene tõsisem mõõduvõtt - Ilves-3 jäi seljataha. Ilveste pakutud maastikud olid seekord tehniliselt vähenõudlikud ja ei lubanud küll kõiki oskusi testida. Siiski mingi pildi me oma paremate hetketasemest saime. Ees ootavad Balti meistrivõistlused Pikajärvel ja Eesti MV lühirajal ning teates Kambjas. Mõlema võistluse põhjal selgub Eesti võistkond MM-võistlustele, täiskasvanutele Soomemaal Tampere ja juunioridele Ungaris.

Oleme kodus paremini vastu saanud baltimaade orienteerumislidri Leedule. Miks mitte korrata teate-meeskonna kolme aasta tagust võitu ka seekord. Ja naiskonnad võiks suisa kaksikvõidule pingutada.

Juuni algul toimuvad Eesti MV lühirajal Kambjas on oodatud võistlus. Orienteerumise algusaastatest tuntud maastik ei ole viimasel kümnendil peaaegu kasutamist leidnud. Uudsusefekt on olemas ja meie tuntuim kaardistaja Kalle Kalm teeb katsevõistluse väärilise kaardi.

Kahjuks on Kambjas hästi näha viimase kümnendi suhtumine meie metsadesse. Üritatakse võtta ainult seda, mis kiirelt ja väikeste kuludega raha sisse toob. Metsade tulevik huvitab väheseid täna väheseid vägisi omanikeks saanud inimesi. Rajameister teeb oma parima, et võistlustingimused oleksid võimalik võrdsed kõigile osalejaile.

Maikuu jõuab kätte tähtaeg, mil IOF liikmed saavad teha ettepanekuid rahvusvahelise (tipp-)orienteerumiselu ümberkorraldamist puutuvasse ettepanekute paketti. Orienteerumine tahab jõuda olümpiale ja selle eesmärgi elluviimise võimalikuks tegemiseks tuleb ala kandepinda laiendada ja muuta see tavainimesele arusaadavaks. Kui me nädalavahetusel omavahel võistleme, on see organiseeritud kui *meie meile* võistlus. Esimest korda üksi kohaletulnu suurt midagi aru ei saa, mis me seal metsas teeme. Sama on kahjuks ka IOF tippvõistlustega. Seetõttu on eesmärk korraldada IOFi tippvõistlused *meie nendele*. See tähendab tänase ala lihtsustamist, uute võistlusalade ellukutsustamist.

Kõige olulisem väljapakutud ettepanekute pakett on mõte korraldada MM-võistlused igal aastal ja programmis oleks ainult finaali neljal alal - teade, sprint, lühirada ja pikk rada.

Sprint on 12-15 minutit kiiret ja lihtsamat orienteerumist, kusjuures osa rajast võib olla ka linna-tänavatel. Lühirada on pakutud välja 35-40 minuti pikkusena. Lühiraja pikkuse suurendamine loob võimaluse teha tehniline ja teevalikuvõimalustega korralik orienteerumiserada. Mõlemad - sprint ja lühirada - mahuvad sobiva tihedusega eelvõistluste sõela korral teleotseülekandes kahe tunni sisse.

Pikk rada on välja pakutud sama pikk või natuke pikem kui tänane tavarada ja toimub ühisstardist. Ühisstardi korral on jälitamine ja koostöö n.ö mängu osad. Nii peaks saama lahenduse viimaste MM-võistluste üks põhihädasid - ebaaus mäng.

Töögrupp on pakkunud välja loobuda sõnast tavarada (ing. k. *classic distance*), sest klassikaline on midagi sellist, mida nende arvates ei või reformida.

Kõige otsesemalt puudutab meie koondist aga ettepanek, et eelvõistlused toimuvad väljaspool MM-võistlusi. Väljapakutud võimalus on mitmeid ja Eestile üks sobivaim tundub eel-MM kaudu. Eel-MM on MMi valikvõistlus ja toimub vahetult enne põhi-MMi algust. Kuna IOFile on oluline osavõtivate maade arv, siis on algavad MM-võistlused teatejooksuga. Nii antakse individuaalsetele põhivõistlustele mittepääsenud võistlejatele ja riikidele võimalus väikeste kuludega osaleda teatejooksus. Meile kui väikeriigile on oluline ka ettepanek, et teatevõistlused toimuvad 3-liikmeliste võistkondade vahel.

Rahvusvahelise tipporienteerumise reformikava poolt või vastu hääletavad IOF liikmesriigid juulikuus Tampere. Seni on tegu ettepanekutega. Kuid täna on sellele projektile olemas tugev rahvusvaheline toetus. Tõenäoliselt on suvine ostus positiivne ja see hakkab mõjutama ka meie orienteerumiselu.

LEHO HALDNA
EOLi president

42. Jüriööjooksu Tõstamaal võitis 9. aastat järjest OK Ilves!

Fotod: Harry Veide

Hoolimata lühikesest ettevalmistusajast sai OK West seekordki korraldusega suurepäraselt hakkama. Jüriööjooksu tunde löid tõrvikutega rongkäik ja uhked hobused.

Liidrid (Armo Hiie, OK Ilves ja Erkki Aadli, SK Saue Tammed) jõudsid viimsesse punkti koos...

...aga otsustavaks sai Armo Hiie tugevam lõpuspurt, mis tõi 9. järjestikuse võidu.

Õnnelikud võitjad OK Ilvesest: Elo Saue, Kristi Vassil, Mati Tiit ja Armo Hiie. Pildilt puudub Arno Ruusalepp.

Noortearvestuses läks võit OK Lehola viisikule: Tõnis Vaiksaar, Kaarel Kallas, Piret Klade, Siim Kadak ja Terje Terasmaa.

Väljaannet toetab AS Tõravere Trükkikoda

Juhatused otsused

16. 04. 2001. a. (Interneti teel)

185. 2001.a. O-jooksu MM koondise toetamisest EOL poolt.

Enne katsevõistluste toimumist mitte määrata enne MMi EOL poolt osavõtumaksu tasumise (4+4 või mis iganes) kohustust. Otsustada see peale katsevõistluste toimumist koos MM koondise arvulise suuruse nimetamisega juhatus poolt. Tulemuste eest MMil premeerida sportlasi peale MMi vastavalt OJ koondise eelarve võimalustele.

Jätkata EOL poolt Silva toetusprogrammis osalemist ka 2001.aastal ja tellida MM koondise ühtseks riietamiseks kohustuslikud 15 komplekti riideid (soodushinnaga Silva programmi raames). Riided müüa pärast soovijatele soodushinnaga. Esimene võimalus neid osta on MM koondisesse pääsenutel.

Tasuda MM koondise hoolde-treeneri kulud MMil OJ koondise eelarvest.

186. Kinnitada EOL - Silva toetusprogrammis osalejad 2001.aastal (25):

Tarvo Avaste, Mati Tiit, Rene Ottesson, Erik Aibast, Andreas

Kraas, Timo Suppi, Alar Abram, Kirti Rebane, Anu Annus, Edith Madalik, Eveli Sauu, Helle Trossmann, Liis Johanson, Annika Rihma, Tarvo Klaasimäe, Tarmo Siimsaare, Kristjan Gans, Tarmo Tomson, Tõnis Erm, Urmo Liblik, Anti Sklave, Martti-Jaan Miljan, Ander Ojandu, Margus Hallik, 1 reservkoht.

187. Jalgratta-O EOL-poolse esindaja määramine.

Tühistada EOL juhatus otsus nr 37. Nimetada jalgrattaorienteerumise EOL-poolseks esindajaks ja kontaktisikuks Arbo Rae (OK M.A.R.U.).

10. 05. 2001. a. (Interneti teel)

188. Kinnitada Eesti koondis Balti MV-le 26.-27.mail Pikajärvel.

189. Kinnitada võistluste züriid:

1. EMV lühirada ja teade: zürii esimees Katrin Viilu, liikmed Kuno Rooba (Rakvere) ja Toomas Mast (Hiiumaa)

2. 4 EST: zürii esimees Ormar Lutsberg, liikmed Mati Poom (TON) ja Tarmo Klaar (Ilves)

RISTSÕNA nr 3/7

Õigesti lahendamisel saab numbritega tähistatud ruutudest kokku ühe (või mitu) sõna, mis läbi selle aasta seitsme Orienteeruja annavad kokku ühe kuulsa mehe lause orienteerumise kohta. See lause tuleb saata aasta lõpus toimetusse, kus õigestivastanute vahel loositakse 3 Orienteeruja aastatellimust 2002. aastaks. Võitjate nimed avaldatakse aasta viimases, kaheksandas numbris.

Orienteeruja toimetus

	VEMAJA SUUDME- KOHT	KOHT PÕLVAMM RAVITOT- LUSTUS(MM)	OLIKOOLI- LIND SANGAAL MEHENIMI	LITER LIND MINA	ORIENT- KROONIK NIMI + REEN	NELJAS ... GRAFIST KURKIRJUTAJA TAGASI-TAS	O-JA (P35) ÖLI (Mg.Ü)	HARJUTA! 2x KOOSAMM LAMBERT	(REBASE) URG (Mg) NAISENIMI HARNIK
EELMINE TU REKTOR IN + NIMI	P	T	U	L	V	I	S	T	E
TUULE- HOOG ÖLU UNK EGIPTUSE PÄRSEEMAL	I	I	L	P	I	V	O	R	A
KELL (Mg)	K	L	M	E	I	S	T	E	R
RAJA...	K	L	M	E	I	S	T	E	R
AASTA	A	S	P	O	R	T	N	E	T
INTERNETI SPORDI POETAAL	A	S	P	O	R	T	N	E	T
SEAL (KURDES)	S	I	E	L	S	E	N		6
MAJA OSA	S	I	E	L	S	E	N		6
VESENIK	S	I	E	L	S	E	N		6
LEIDLIK MÖTE	I	D	E	E	A	N	K		4
SARAJAMEMA VÄRDIEHA KROONIK, TÄNA	I	D	E	E	A	N	K		4
SETTE- KIVINI- TEADUS	L	I	T	O	L	O	O	G	I
POOL- AHV (KÄANDES)	L	E	E	M	U	R	I	G	A
POLLU- TÕÜRISTA ... SOLNA, EQNAP, ANTA	A	R	A	V	E	L	L	O	

Laiju õnne sünnipäevaks!

20/05/73 Kersti Käerner	06/06/76 Vallo Taher
22/05/63 Raito Rõõm	08/06/52 Tiina - Mai
25/05/50 Ilmar Kirjanen	Pärnik- Arund
30/05/68 Ede Vmarik	11/06/60 Urmas
31/05/61 Uve Nummert	Kannumäe
01/06/54 Kaiju Väikjärv	12/06/51 Liivi Parik
01/06/61 Leho Kaldna	16/06/68 Helen Mast
03/06/51 Kalev Kukk	17/06/71 Mati Tiit
03/06/62 Toomas Ellervee	19/06/64 Sixten Bild
04/06/69 Minija Pääslane	22/06/43 Raimo Mäkelä

Jaanipäevaks on lubatud ilmutada EESTI SPORDI BIOGRAAFILINE LEKSIKON !

Ettetellimine poodides 390 kr, müügihind 550 kr
Kuid orienteerujatele väike nipp: tellides raamatu Eesti Entsüklopeediakirjastuse poest (Tallinn 10616, Mustamäe tee 5, Tel (0) 6259 541 ja makstes Eesti Entsüklopeediakirjastuse arvele 1120156626 Hansapangas on teose hind 370 kr!

Tõnu Raid

RISTSÕNA nr 2/7 (parandustega)

Kuna eelmises Orienteerujas avaldatud ristsõnalt olid lahendusruudud jäänud märkimata, avaldame selle ristsõna siin uuesti.

Orienteeruja toimetus

LIVAKIVI- PALJAND (MÜ-OLEE)	IGAÕKS VÄRTJA PIDU	...TEAN EESTI KINDEAL	MURAS- EESTI MAAKOND	LENNUKI KATMEL KAKSIK-	KOOL SÄRKNAL ETTE- TÄHENDUS	OTSIMA (PÕHIS)	EJJD. KÕR- KÕR ...UMDES	PÕHA- JÕES
MENEMINI	J	A	A	N	M	A	L	E
ORIENTOA IN + NIMI	J	A	A	N	M	A	L	E
IKSTI DÕEM EETIPOST MÄRKSÜMBA	O	K	L	U	S	T	E	P
KOLA PÄHNI ALLAS AN OSA - PINK	K	A	A	R	A	U	T	A
... LANKA POOLNAR KALDUMAS	S	R	I	M	A	L	A	K
EURPOOP MV 8.	A	N	D	E	R	O	J	A
VEDAMOOD	V	E	O	K	S	O	R	U
PUNNA- VORMID	V	E	O	K	S	O	R	U
ELEKTRON- VOLT 2 KEHT. EEL- KOLA PÕHIS KÄSES	E	V	N	U	O	M	E	D
PÄND KONALIK NULL	A	A	E	N	D	E	E	M
TEELKÕR- KÄADUS KOLA PÕHIS PÕHIS	T	L	R	D	I	N	N	E

JWOC 2003 PÕLVA

**Eesti Televisioon, Postimees ja Microlink
allkirjastasid sponsorlepingud
2003. a juunioride MMi korraldajate OK Põlva Kobrase ja
Eesti Orienteerumisliiduga**

11. mail 2001 toimus Tallinnas Olümpia hotellis pidulik sündmus: sõlmiti esimesed koostöölepingud juunioride 2003. a orienteerumisjooksu MM-võistluste (JWOC 2003) toetajate ja korraldajate vahel. Samas toimus esimene JWOC 2003 pressikonverents.

Toetajate poolt allkirjastasid lepingud Marko Kaljuveer, ETV Spordisaadete peaproductsent; Epp Piir, AS Postimees turundusdirektor ja Mart Saar, MicroLinki Arvutite ASI marketingijuht. Korraldajaid esindasid Margus Leivo, JWOC 2003 orgkomitee esimees, Nikolai Järveoja OK Põlva Kobras president ja JWOC 2003 peakorraldaja ning Ormar Lutsberg, Eesti Orienteerumisliidu tegevdirektor.

Foto: Harry Veide

**NOORTE KARIKASARI
ORIENTEERUMISES 2001**

JUHEND

1. EESMÄRK

1. Tõsta orienteerumise populaarsust noorte hulgas.
2. Pöörata enam tähelepanu noorte orienteerumisele.
3. Korraldada kogu hooaega läbiv võistlussari noortele.
4. Tuua juurde uusi noortejuhendajaid ja otsida noori talente, kes kandideeriksid tulevikus Eesti noorte- ja juunioride koondistesse.

2. VÕISTLUSTE ORGANISATSIION JA JUHTIMINE

1. Karikasarja läbiviimist ja punktiarvestust korraldab EOL kontor.
2. Korraldaja on kohustatud peale võistlust edastama ametlikud tulemused EOL-i.

3. LÄBIVIIMISE KORD

1. Võistlejate osavõtuga seotud kulud kannab lähetav klubi või organisatsioon.
2. Võistlused viiakse läbi vastavalt osavõistluse juhendile ja kehtivatele EOL võistlusreeglitele.

4. OSAVÕTJAD

1. Karikasarjast osavõtjateks on kõik Eesti noororienteerujad, kes osalevad vähemalt ühel selle osavõistlusel.
2. Vanuseklassid karikasarjas, kus arvestatakse ja summeeritakse osavõistluste punkte:

- H,D 20- s.1981-82
- H,D 18- s.1983-84
- H,D 16- s.1985-86
- H,D 14- s.1987-88
- H,D 12- s.1989-90 (ja nooremad, kes on registreerunud klassidesse HD 12)

5. REGISTREERIMINE

1. Registreerimine igale osavõistlusele toimub selle juhendis määratud viisil ja tähtaegadeks.

6. PROGRAMM

Karikasarja arvestusse kuuluvad järgmised võistlused (7):

05. mai	Ilves-3 2.päev	Soontaga	(Ilves)
12. mai	Tallinna MV	Viitna	(Orion)
19. mai	XXIII Lõuna-Eesti KV	Hatiku	(Kobras)
16. juuni	Suvejooks 1.päev	Jussi järved	(Kalev/Orion)
12. juuli	VII 4EST 2.päev	Ootsipalu	(Võru)
11. august	XIII Koprakarikas 2.päev	Pikajärve	(Kobras)
29. september	XIII Suunto Games 1.päev	Värskä	(Peko)

Kui osavõistlusel on ühes vanuseklassis mitu tasemeklassi, siis karikasarja arvestusse lähevad tulemused ainult tugevaimast tasemeklassist.

7. TULEMUSTE ARVESTAMINE

1. Punkte arvestatakse alljärgnevalt : I koht – 30p., II koht – 27p., III koht – 25p., 4. koht – 24 p., 5. koht – 23 p., jne. Alates 27. kohast saavad kõik määrustepäraselt lõpetanud võistlejad 1 punkti.
2. Arvesse lähevad igal sportlasel 5 parema osavõistluse tulemused.
3. Punktide võrdsuse korral saab määravaks kõrgeimate kohtade arv, nende võrdsuse korral koht viimasel etapil.
4. Ametlikud tulemused avaldatakse internetis, juurdepääs EOL-i interneti koduleheküljelt aadressil <http://www.orienteerumine.ee>

8. AUTASUSTAMINE

1. Igal osavõistlusel toimub autasustamine vastavalt selle juhendile.
2. EOL karikasarja kokkuvõttes autasustatakse igas vanuseklassis 1.–3. koha saavutanuid karikataga.
3. Sponsorid või EOL sümbolikaaga meene saavad kõigil seitsmel osavõistlusel osalenud võistlejad.
4. EOL-il ja sponsoritel on õigus välja panna lisaauhindu.

Kinnitatud EOL juhatuses 02.02.2001 Tartus. Otsus nr 171

JMP – Jürgen, Mihkel, Peeter

Kaidi Oone

H18 klassi poiste tase, nagu poisid isegi artiklis märgivad, on hetkel üsna ebastabiilne. Enamjaolt teevad ilma H16 klassist tulnud poisid, kellest eelmise aasta lõpus ilmus artikkel "RST" ehk Riho, Sander ja Tõnis. Seetõttu oli ka H18 klassi noortest meestest artikli jaoks valikut teha väga raske. Kuigi kõik poisid valisid üheks kandidaadiks hetkel Rootsisis viibiva Anti Sklave, otsustas autor jätta Anti suve lõpul ilmuva artikli jaoks. Siinkohal esitleme seega noori mehi Jürgenit, Mihklit ja Peetrit.

Jürgen

ehk Jürgen Einpaul lõpetab kohe-kohe Tallinna Reaalkooli kaheteistkümnenda klassi, läheb sügisel sõjaväkke ning edasi arvatavasti TTÜ-sse (Tallinna Tehnikaülikooli.) ehitust õppima. Kindlalt treenerit Jürgenil ei ole. Ta püüab ise palju vastavat kirjandust uurida ja plaane koostada, kuigi Jürgen ütleb, et nõuandjaid on tal palju.

Jürgen on pärit orienteerujate perest ning sellest sai alguse ka tema tutvus orienteerumisega - kuhu mujale vanematel siis poisid ikka panna oli kui mitte võistlustele kaasa võtta. Metsas Jürgen esialgu küll veel ei käinud, aga kaarte piilus ja võistlejate jutte kuulas küll. Jürgen kirjutab: *tegelikult mäletan ma ainult ühe "Ilvesteate" ajal bussi mudast välja lükkamist.*

Orienteerumisega seob noort meest eelkõige seltskond. Aga muidugi ka metsas jooksmine - eriti siis, kui ta teab, kus kohas on, ja kuhu peab minema. Ja see, et ta saab igal nädalavahtusel olla uues kohas, samas kui Jürgeni mitteorienteerujatest sõbrad saavad üks korda aastas linnast välja suvilasse.

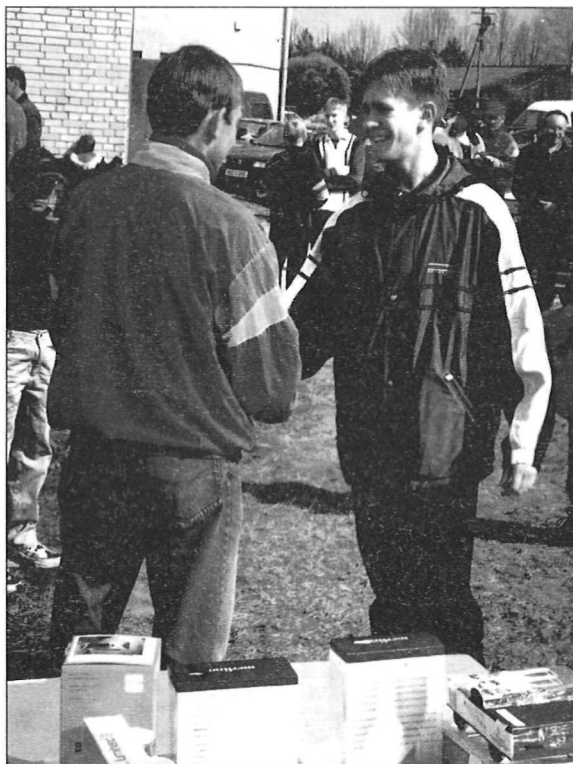
Oma esimestest võistlustest mäletab noormees ühte Jüri nel-

japäevakut, kui ta koos mõne sõbraga kahekilomeetrist H12 rada jooksis. Jürgeni sõnul oli jube palav, tihe ja porine ja suured mehed jooksid kogu aeg mööda ja nad eksisid sõpradega põhjalikult ära. Aga kõik olid väga rahul, kui nad õnnelikult viimase punkti üles leidnult metsast välja jõudsid. Aeg oli 53 minutit, kohta Jürgen ei mäleta, aga sellel polnud ka siis mingit tähtsust - ta olin võistelnud iseendaga ja võitnud. Esimene "päris" võistlus oli arvatavasti Norras, kuhu Jürgeni vanemad läksid ja kuhu ka poisid kirja pandi, et ta kaasa saaks minna. Rada oli olnud väga lihtne ("mingi" H12C klass) ja

noormees oli ikka esikolmiku piirimaail. *Olin väga väge täis ja arutasin teistega põhjalikult teevalikuid ja muid asju, kuigi punktist punkti tuli ainult mööda ühte rada joosta.*

Oma parimaks saavutuseks peab Jürgen esikohta EMV 2000. a lühirajalt. *Oli hästi palav, ma olin viimane startija ja keskendusin ja soojendasin hästi põhjalikult. Favoriitide hulka ei kuulunud ma enne võistlust mingil juhul - olin kevadel teinud ainult paar head jooksu, eelmisel aastal veel vähem, ja hakkasin juba oma tiimikoha pärast hirmu tundma. Rada oli suhteliselt lihtne, aga väga lühikeste etappidega, mis ei laskunud kuidagi üle ühe etapi ette lugeda. Ma valisin juba alguses suhteliselt kiire tempo, tundus, et liigagi kiire, aga millegipärast ei tulnud*

tavaliselt hoogusattumisele järgnevat viga. *Kolme eespool startinu kättesaamine ja eest ära minemine tõstsid veel ene-*

Jürgenil võitis sel aastal Lihavõttesprindi, õnnitlused OK Võru presidendilt Sixten Sillalt. Foto erakogust

sekindlust ja poole raja peal, kui oli üks lihtsam ja pikem teeetapp, avastasin ma kaarti esimest korda lahti voltides, et rada ongi peaaegu läbi. Viimased tõusud olid füüsiliselt väga rasked ja ma tegin eelviimase punktiga väsimusest pooleminutilise vea, aga see ei halvendanud mu tuju üldse. Peale finišit läksin ma riideid vahetama ja isa, kes oli minuga sama rada jooksnud, küsis, kui kaua ma jooksin. Minu aja kuulumise peale ütles ta, et siis ma peaks ju ära võitma. Mina ütlesin: "Peaks vist jah," ja naeratasin vist terve selle päeva. Mulle oli tähtis ka see, et sellest võistlusest alates hakkasid konkurendid minuga tõsisemalt arvestama.

Vanasti plaadikompassiga joostes hoidis Jürgen kompassi kaardiga samas käes ja kuna

asimuuti pole ta kunagi keeranud, jookseb noormees nüüd "pöidlakaga". Teevalikute kohta ütleb Jürgen, et kui ta midagi välja mõeldakse, jookseb otse - pole vähemalt kunagi kõige hullem variant. Pikemaid etappe vaatab tihti juba väga kaugelt ette ja püüab teejooksude ajal neid analüüsida. Jürgen tõdeb, et ta valib päris tihti lollikindlad mööda teed ringijooksud, mis lähevad nii kaugelt, et teised neid üldse arvesse ei võta. Aga enamasti ta nende ei kaota.

Vastuseks küsimusele lemmikmaastiku kohta arvab Jürgen, et tema tulemus sõltub rohkem temast endast kui maastikust. Tavaliselt tunneb ta ennast paremini hea nähtavusega küllaltki reljefirikas metsas. Nagu Paukjärve. Sile maastik ja uimane reljef ei meeldi, kuna võib tekkida probleeme suunajooksuga, kui ennast vahepeal kontrollida ei saa.

Talismane Jürgenil ei ole. Ta tahab lihtsalt võistluseks korraldada keskenduda, varem kohal olla, rahulikult riidesse ja jalga panna, mitu korda paelu siduda, aeglaselt starti joosta, stardiaega kontrollida, korraldada soojaks joosta ja venitada jne. Jürgen on proovinud leida seoseid konkreetsete tegevuste ja tulemuste vahel, aga enamasti purustab järgmine võistlus tema tekkinud teooriad.

Kuna poisi kodused on ka ise orienteerujad, suhtuvad nemad Jürgeni suhtesse orienteerumisega igati positiivselt ja soosivalt. Klassikaaslased on vahel kergelt ironilised, kui noormees jälle väga pikalt orienteerumisest rääkima satub,

aga üldiselt on neil tänu kooli orienteerumispäevadele alast mingi ettekujutus olemas ja päris kabeks ja metsas kaardiga jalutamiseks, rohukõrs suus, Jürgeni koolikaaslased seda ala ei pea.

Vabal ajal teeb Jürgen igasuguseid asju. Varem kujundas ja toimetas ta kooli lehte (kusjuures Jürgen ei suuda siiaaani lehte kätte võttes hoiduda kõigepealt kujundusvigade otsimisest), teeb koos ühe klavivennaga mängufilme (*ikka korralikult stuudios monteeritud, käisime festivalil ka, aga seal olid ainult mingid vanamehed püüis, kes asjast midagi ei teadnud, ja ainult oma tuttavatele auhindu andsid*); vahapeal mängin kultuuriinimest ja

käin arhitektuurialastel näitus- tel ja uurin sellega seonduvat.

Päris professionaalseks sportlaseks noormees hakata ei kavatse, aga vähemalt 2003. aastani kavatseb korralikult trenni teha küll ja MMil hästi esineda soovib ka. Edasisi plaane saab siis tulemustest lähtuvalt teha. Kui on ikka lootust saada maailmagruppi, püüab ta mõned aastad seal püsida. Orienteeruma lubas Jürgen jääda igaljuhul ka vanemana, vähemalt Eesti H21E klassi tasemele.

Parimad saavutused:

2000:

EMV lühirada 1. koht
4-EST kokku 1. koht
Fin5 H18A kokku 3. koht

EMV pikk rada 4. koht

2001:

Karjalaskevõistlus kokku 2. koht (4.+1.)

Põlva öised MV 1. koht

Peko Kevad kokku 1. koht (2.+1.)

..ja siis jäi Jürgen kop-supõletikku ja on siiani haige.

Jürgen H18 klassi orienteerumise hetke tasemest: *Tase ei ole praegu üldse rõõmustav. Seda näitab kõige paremini fakt, et H18 klassi esikolmikus kipuvad alati olema Sander ja Riho H16 klassist. Tegelikult on õigel tasemel ainult Anti (vähe- malt nii räägitakse, ta on ju Rootsist), vist ka Tõnis, mina ja Mihkel. Peeter on küll tehniliselt küllaltki tugev ja*

stabiilne, aga kaotab jooksuga väga palju. Ja Meelis on küll jooksukiiruselt tasemel, aga saab seda välja näidata ainult siis, kui mõni tugevam teda kinni püüab. Hooaeg on muidugi väga noor ja kindalt midagi väita ei saa, nii mõnigi võib veel üllatada.

Kolla Järveoja Jürgeni kohta: Orienteerujate perest pärit noormees, nõu oskavad anda nii ema kui isa. Intelligentne ja tasakaalukas noormees, mis võivad olla eelduseks headeks tulemusteks orradadel. Praegu on tugev just jooksu poolelt, tehnika on nõrgem pool.

Mihkel

ehk Mihkel Puusepp kuulub OK Võru ridadesse. Tema treeneriks on Mati Ojandu ja kui Matit parasjagu käepärast ei ole, siis ka Ülle Raudsepp. Õpib Mihkel praegu Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi 12 klassis ja sellel aastal on käsil sarnaselt Jürgenile kooli lõpetamine.

Orienteerumisega tutvus Mihkel siis, kui ta õppis veel Vastseliinas (*see võis olla 6 või 7 aastat tagasi*). Noormees käis siis laskesuusa trennis ja nagu ta ise kirjutab: *ühel kolmapäeval pandi kõik auto peale ja viidi kolmapäevakule.*

Mihkel arvab, et orienteerumine on elustiil, millega võib tegeleda igas vanuses. Ega ta ise ka ei oska täpselt öelda, mis teda metsa orienteeruma kisub. Iga korraga tuleb kogemusi juurde aina juurde ja väga kahju on ära lõpetada.

Esimene võistlus oli noormehel tõenäoliselt Ootsipalus. Jooksma läks ta neljase kambaga - üksi ei osanud. Stardis olid kõik väga tegijad, kuid rajal, nagu ta kirjutab, ei leidnud esimest punktigi üles. Punkt oli augus, poisid tiirutasid ümber

augu. Siis tuli katkestamine ja suur pettumus. Edasi otsustati võtta lihtsam rada, mis suudeti läbi joosta, kuid hiljem tuli välja, et poiste tulemust ei arvestatudki.

Teevalikul arvestab Mihkel sellega, et valik oleks optimaalne ja läbitav tee võimalikult lühikene. Määrav on tee puhul ka selle klass, kuna väikest võssa kasvanud teed ei pruugi metsas üles leida. **N o o r m e e s** valib pigem kaarega tee ja rõhub rohkem jooksule, kui et valib mineku läbi soo ja võsa. **T a e e l i s t a b** avatud ja hea joostavusega metsi, meelt mõõda on männimetsad, kus puudub alustaimestik. Risused metsad on Mihkli jaoks tõeline nuhtlus - seal kipud ennast ära lööma ja vigastama, samuti on oht risu sees

joostes ja paremat teevalikut otsides suund ära kaotada

Ebauske ega mingeid kindlaid harjumusi pole Mihklil sisse juurdunud. Ta arvan, et millegi tegemine või tegemata jätmine enne starti tulemust ei mõjuta. Hea tulemuse tegemiseks peab lihtsalt pingutama ja keskendumata, ebausule pole nagu aega mõeldagi.

Oma kooli lippu kannab täie väarikusega abiturient Mihkel Puusepp.

Foto erakogust

Kodused toetavad igati Mihkli ponnistusi orienteerumismaastikel ning sama teed on läinud ka Mihkli noorem vend Markus.

Vaba aeg? Seda on Mihklil suhteliselt vähe, kuna iga päev sõidab ta bussiga kooli ja tagasi jõuab alles õhtul. Peale kooli teeb noormees tavaliselt trenni või on koos sõpradega. Lisaks spordile on ta seotud Kaitseliiduga ja võtab osa organisatsiooni erinevatest tegemistest. Kodus mängib vahel arvutiga või surfab netis, talvel käib suusatrennis ning murdmaa ja suusa- võistlustel.

Lähitulevik toob Mihklile kaasa kooli lõpetamise või nagu ta ise kirjutab: *loodan edukalt lõpetada kooli.* Peale kooli lõppu tuleb sõjavägi ja peale sõjaväge kavatseb Mihkel õpinguid jätkata.

Parimad tulemused:

2000:

Lõuna-Eesti KV 6. koht
Fin-5 17. koht
Noorte Jukola (teade) 18. koht
Suunto Games 5. koht.

(järgneb pöördel)

NOORENDIK

2001:

EMV suusa-o teate 2. koht
(napp kaotus)
Karjalaskevõistluse 2. koht.

Mihkel H18 klassi orienteerumise hetke tasemest:

Lõppenud Ilves-3 näitas, et eestlased jäävad rootslastele veel tublisti alla. H18 klassi tase hakkab tõusma, sest noori lootustandvaid orienteerujaid on. Kohalikus mastaabis on tase päris hea, kuid meil on veel palju õppida, et jõuda Skandinaaviaga samale tasemele.

Mati Ojandu ja Ülle Raudsepp Mihkli kohta:

Mihkel lõpetab sel aastal Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi, edasi soovib ilmselt minna õppima Sõjaväeakadeemiasse.

Ta on Võru Spordikooli suusaosakonna õpilane. Põhialaks on siiani olnud murdmaasuusatamine ja kõrvalalana tegeleb orienteerumisega. Meeldib ka sõjandus, osalenud mitu korda noorte Erna retkel ja on olnud aktiivne tegutseja Noorkotka üritustel. Tõsine, töökas ja tasakaalukas noorhärä, vahel natuke pikatoimeline.

Peeter

ehk Peeter Pihl kuulub klubisse Saue Tammed, treeneriks Tõnu Raid. Peeter õpib Saue Gümnaasiumi 11. klassis.

Esimene orienteerumiselamus ulatub Peetril kuhugi aastate taha, kui ta käis isaga mingisugusel "maaparandajate" võistlusel. *Mäletan, et eksisime ära ja isa väänas jala välja. Võistlus oli Saaremaal.* Oma esimese võistluse tegi noormees 1996. aasta kevadel Tallinna neljapäevakul, kuhu ta läks suusatrennist, ning metsa mindi suurema seltskonnaga, sest üksi ei osatud ja ei julgetud vist ka. Peetril õnnestus kokkuvõttes olla teine või kolmas. Kaardist sai ta kohe alguses täiesti hästi aru, mingeid probleeme ei olnud.

Ebauske Peeter võistluste suhtes ei oma. Äsja ta küll avastas, et ilma peakatteta on metsas

vastik joosta, aga see pole vist ebauske. Igatahes usub ta, et hea orienteeruja jookseb igatpidi hästi.

Orienteerumise juures meeldib Peetrile see nauding, mille ta saab, kui kõik toimib. *Jooksed metsas suurel kiirusel, läbid soid ja kraave, ületad mägesid Tuled lennukal sammul, komposteerid, ja lähed edasi. Veatu jooks on hea fiiling. Ja asja juures on ju ka teatud action.*

Oma parimaks tulemuseks orienteerumise alal hindab noormees H16 klassi suusa-o "eestikate" lühirajal ülekaalukat võitu 1999. aastal Mõedakul. *Mäletan, et kõik tuli ideaalselt välja - viga 0 sekundit, sõidukiirus maksimumis.* Suve poole pealt aga on parim jooks tema hinnangul EMV H16 klassi tavaraja 2. koht samuti 1999. aastal, Paukjärvel. Peeter kirjutab: *mäletan, et oma arust jooksin jube aeglaselt. Aga lõpuks õnnestus olla teine ja mingi suhteliselt väikse kaotusega isegi.*

Teevalikuid teeb noormees metsas oma enesetunde ning selle järgi, mis kõige kiirem paistab. Vältib tavaliselt suuri mägesid ja muid nähtusi, mis väga väsitavad. Maastikest hindab pigem sellist ala, kus läbitavus on väga raske, sest siis ei saa jooksumehed oma võimeid nii palju näidata - temale jooksukad peale ei lähe. Reljeefipesad sõeluvad tavaliselt konkurentsi väiksemaks, kuna paljud teevad omad vead seal ära.

Vabal ajal tegeleb Peeter sellega, mis kätte juhtub. Enamasti sõidab rulaga. Ka magada meeldib väga ja peale väsitavat kooli magab ta tihti tunni või kaks ning hakkab alles siis toimetama.

Tulevikus on vaja kool ära lõpetada ja sõjaväe jama kaelast ära saada. Orienteerumise osas tahab Peeter hakata sellel aastal jooksmas nii, et ta ka ise oma tulemustega rahul oleks. Samad ootused on 2003. aasta Juunioride MMi osas.

Parimad saavutused:

2000:
EMV öises 2. koht
4EST kokkuvõttes 3. koht
Koprakarikal 3. koht
Fin5 kokkuvõttes 8. koht (ühel päeval 4. koht)
"Eestikatel" stabiilselt neljas

2001:

Peeter: *Selle aasta tulemused pole veel hoogu sisse saanud.*
Karjalaskevõistlustel ja Lihavõttesprindil kokkuvõttes 4. koht
Peko Kevade 5. koht
Otepää Kevade 2. koht

Peeter H18 klassi orienteerumise hetke tasemest: *H18 klassi orienteerumine on praegu selline väga ebahühtlane nähtus. On paar tegelast, kes jooksevad jube kiiresti, ja need jagavad oma esimest ja teist kohta.*

Nende seljataga käib päris tihe heitlus mingi 6. kohani ja siis on lõpp. Loodetavasti saavad suve poole kõik oma masina käima ja siis läheb asi huvitavamaks. Ühed suudavad peale talve kohe joosta kohe kiiresti, aga teistel on enne vaja võistlusi, kui ennast kiiresti jooksmas saab. Asi läheb arvatavasti võrdsemaks kuskil suve keskel.

Tõnu Raid Peetri kohta:

Peeter on sihikindel poiss, kes saab aru, et meheteod ootavad alles ees, hetkel maadleb ta vigastusega.

Peeter tuiskamas finiši poole.

Foto erakogust

NOORENDIKU PUUKOOL

Tulemuste näitamise aeg on käes

Algab esimene suvine meistrivõistluste aeg. Ja on hirmus tahtmine teha hea tulemus. See mõte võtab mõnikord unegi.

Kevadsuvi on orienteerujale ohtlik periood. Kevad: vabadus ja päike, ning võimalus peaaegu igal päeval võistelda või päevakul osaleda, on salakaval aeg. Saabub hea võimalus kogu talvine ettevalmistus kihva keerata ja hooaeg jaanipäeva paiku lõppenuks lugeda.

Julgen omakogetud vigade põhjal anda noorendikule mõned soovitusel.

PÜSTITA EESMÄRK

Igat üritust, kus aega võetakse, ära käsitle võistlusena. Püstita oma eesmärk igaks võistluseks, päevakuks, treeninguks. Kannata ära kaaslaste pilked, kui jääd protokollis kasvõi viimaseks. Sinu eesmärgiks oli harjutada mingit tehnikanippi või kiiruslöike, mitte läbida rada võistluskiirusel.

OLE KAARDINÄLJANE

Ära mine kunagi kaardiga ajuvabalt jooksma. See tapab kire. Kaarti haarates peavad mõtted olema orienteerumise ja kaardi juures. Kaarditüdimuse vältimiseks ei soovita üle 3-4 korra nädalas kaardiga joosta.

TEE OMA VALIKUD ISE

Sõbrad kutsuvad ja suvi kutsub. Kasuta seda mõistusega. Kui tahad tulemust teha, siis on eriti oluline võistluseelsete päevade elurütm. Pikem ujumine, jalgrattasõit, päevitamine on küll toredad tegevused, kuid päev-kaks enne võistlust peaks neist loobuma.

ÄRA ANNA ALLA

Kevadine ebaõnn ei tähenda veel hooaja lõppu. Võta aeg maha, mõtle järele ja harjuta edasi. Olulised võistlused on ka sügisel. Kõige kõrgemasse tippu jõuavad vaid kõige visamad.

Leho Haldna

Meie lähme Mini-Ilvesele! Väikseid põnne juhendab Nele Tabla.

Foto: Rein Rooni

NOORENDIK

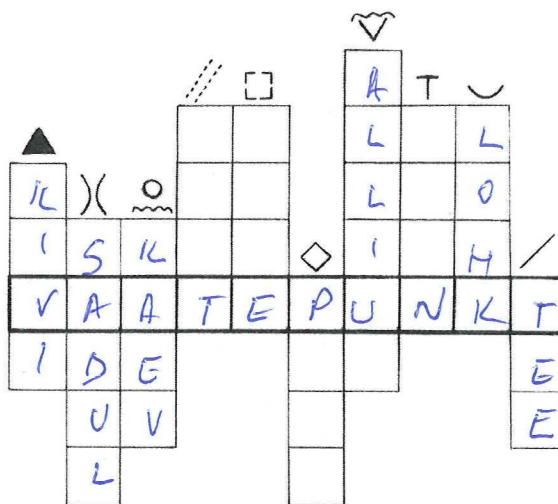
10 käsku

nööri- ja tugiraja laste vanematele ja treeneritele

1. Korda üle tingmärgid!
2. Räägi komposteerimise reeglitest!
3. Heida pilk kompassile - kumb noole ots näitab põhja, kumb lõunasse (eriti kui talvel on lapsele ostetud uus kompass)!
4. Õpeta kaardil põhja ja lõuna suuna leidmine (nooled, kiri ja punkti numbrid alati põhja suunas)!
5. Harjuta lapsele esimeseks kaardilugemise tegevuseks kaardi õiget pidi kättevõtmine!
6. Vaata tugiraja lapsega üle eelmise hooaja paremad ja halvemad sooritused, nõõriraja lapsega vestle eelmisel hooajal võistlustel saadud emotsioonidest!
7. Jaluta maastikul ning näita sood ja raba, raiesmikku ja heinamaad, hea ja halva läbitavusega metsa, autoga sõidetavat teed ja jalgrada jne!
8. Järgmisel korral võta metsa kaasa ka kaart ning näita kindlaid orientiire - lisaks teedele ka kraave, ojasid, lageda ääri jne!
9. Õpeta selgeks reegel - kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka saab, kasvõi nõõri või vanemate ja kogenumate orienteerujate käest küsimise abil!
10. Hoia lapse jaoks alati varuks mõni innustav sõnal!

KAIDI OONE

LASTE RISTSÕNA

See ristsõna on tehtud lastele klassides HD12 ja nooremad. Ristsõna lahendussõna tuleb toimetada 3. juuniks kas e-postiga kaidi.oone@rk.ee, faksiga (0)693 5914 või anda kuskil võistlustel-neljapäevakutel minu kätte.

Kokku ilmub sel aastal 4 ristsõna. Iga kord õigestivastanute vahel loosime välja 1 kg komme. Nende vahel, kes vastavad õigesti kõigile neljale ristsõnale, loosime aasta lõpus välja ühe Orienteeruja aastatellimuse. Igas lehes avaldatakse ka kõigi õigestivastanute nimed.

KAIDI OONE

Põlvamaal teispäeviti

Monika Järveoja

1976. aastal oli kavas 8 etappi, millest arvesse läks 5 paremat. Kevadine karjalaskmine algas ööorienteerumisega, mis oli ka karikavõistluste esimeseks etapiks.

Algusaastatel kõikus etappide arv kümne piires ning osavõtjaid oli nii 70-80. Üldjoontes jäi algusaastatel väljakujunenud korraldusvorm samaks, väiksemaid ümberkorraldusi ja muudatusi tuli loomulikult ette.

1984. aasta rajoonileht Koit teatab murelikult, et eelmisel päevakul startis 115 võistlejat ja osavõtjate arvu kasvu pidurdajaks hakkab muutuma transport. Kaks eribussi ei suutvat enam kõiki huvilisi starti toimetada.

Kaudselt annab vastuse küsimusele, miks o-jooks laiadele rahvamassidele lõbu ja elamusi pakub, ehk kohaliku klassiku mõttega 1989. aasta karikavõistluste juhendis, mis teatab, et *orienteerumine on väga hea eneseteostusvahend, sest sel alal ei väsi iial inimest, kui rumal sa tegelikult oled...* (ma tean, et ma midagi ei tea). Tollane karikavõistluste instruksioon ütleb ka seda, et võistluste käigus on muuhulgas keelatud rajal olles hüüda ja teisi kaaslaseid KPdesse kutsuda.

Põlva teispäevakutel on ikka premeeritud ja präänikut pakutud neile, kes jaksavad-tahavad-suudavad terve hooaja vältel igal etapil kohal olla koera- või

Põlvamaa metsajooksusõbrad on teispäeviti kokku saanud 1976. aastast alates, sest just siis toimusid I Põlva karikavõistlused orienteerumises. Tänavu möödub sünnimusest 25 aastat, teeb allkirjutanu kiired arvutused. Põlvakad ei ole päevakute traditsiooni ellukutsujad ning küllap tehti lihtsalt järele, mis tallinlased-tartlased juba ees korda saanud.

rannailmast hoolimata. Kui varem kuulus neile raudorienteerujatele ergutuseks vimpel või mõni muu eriauhind, siis 1990ndate algusest peale tagastavad korraldajad kõikidel etappidel tulemuse saavutanule kogu hooaja stardimaksu. Varanduse saajaid on palju ja kuigi võib tunduda, et sügisel tuleb hulk kroone käest ära anda, on korraldajatel meel rõõmus, sest võistlejaid-matkajaid ju jagub.

Milline on Põlva teispäevakute nägu praegu?

Trafaretne vastus oleks - uuendustele avatud. Aga tegelikult ka. Aastal 2001 on metsas kontrollpunktides lisaks tavapärasele komposteerimissüsteemile (mis varsti võib olla igand ja möödanik) ka elektrooniline SPORTidenti märkesüsteem. Jah, ääremaal (mida Põlvamaa vähemalt orienteerumise mõttes muidugi pole) sünnib vahel imelisi asju. Tõsi, arenguruumi on ning iga teispäevaga toimib süsteem ehk lollikindlamalt.

Sel aastal on plaanis 17 etap-

pi ning lisaks OK Põlva Kobrasele lööb kolme etapi korraldamisel taas kaasa ka OK Peko. Tulevikus tahetakse päe-

peatakse arvestust vanuseklasside kaupa, eraldi arvepidamise alla kuuluvad pered, kus liitumisele lähevad kolme pereliikme kogutud kohapunktid. Hooaja lõpul selgub ovatsioonide saatel o-pisikust enam haaratud perekond, kellele saab siis omaks au ja kuulsus.

Põlva teispäevakute ajaloos uudse teenusena pakutakse orienteerujale-kliendile valutumat o-raja joonistamist. Nimelt

Selle aasta esimene teispäevak peeti 10-20 cm lumega. Nii lumisesse metsa mindi teispäevakute ajaloos esmakordselt. Osavõtjaid ei paista aga väike erakordsus häirivat.Foto: Katrin Viilu

vakute arv viia 20 etapini.

Peakorraldajana on kõigi teispäevakute kordamineku oma südameasjaks võtnud ning vapralt vastutuskoormat kandmas meie väsimatu kobras Katrin Viilu. Viimaste aastate tava järgi on igal rajameistril üks laps(vabandust!)abi-line, kes vääramatu jõuna toetab põhirajameistri tööd, tutvub rajameistritöö kõõgipoolega, saab kogemusi ja teadmise, et ei ole see rajameistriamet mingi lust ja lillepidu, mida saaks kuidagi möödamminnes ja ponnistusvabalt ära toimetada. Selline karastusprojekt niisiis...

Orienteerumise vaevu ja võlusid alles avastavatele lastele on mõeldud nõõriraada, mis peaks siis kindlust ja tuge andma.

Igal etapil käib metsas ligikaudu 80-100 jook-susõpra, mehi umbes poole rohkem kui naisi. Hetkel

tuleb nüüd vaid juba varem rajameistri poolt trükitud-joonistatud kontrollpunktid võistlejale vajalikus järjekorras ühendada. Vähem sääsehammustusi ja ajakulu, kuid vähem ka selt-skondlikku jutlemist ja üllatushetki metsas, kui selgub, et ah, jälle sai punktide kandmisel näidiskaardilt isiklikule kaardile loominguiline oldud ja "pisut" eksitud.

Kuna erilistest mastaapidest Põlvamaa puhul rääkida ei saa ning Võru- ja Tartumaa siinsamas laiuvad, võib orienteerumishullu nädalaplään välja näha järgmine: nädalavahetusel tähtsad jooksud suurvõistlustel, esmaspäeval ehk väike taastusjooks ja jalgpall, teispäeval Võru kolmapäevak, neljapäeval Tartu neljapäevak ning reedel soojendusots nädalavahetuse ulisteks startideks.

Tegu oli elust võetud näitega.

Aprill 2001: Võru kolmapäevaku, millest ka põlvamaalased meelsasti osa võtavad, tavapärane stardieeline miljö.

Foto: Sixten Sild

Otepää Kevade Üllatusvõistlus 28. aprillil Kirikukülas

Neeme Loorits
Rajameister

28. aprillil toimus Otepää lähedal Kirikukülas tavatu ülesehitusega võistlus. Võistluse nimi oli Otepää Kevade Üllatusvõistlus ja selle eripära seisnes selles, et võistlejad võisid omal valikul punkte vahele jätta.

Täpsemalt tohtis vahele jätta 3,8-kilomeetrisel, 8 KPga rajal kaks punkti. Lisatingimusena ei tohtinud vahelejätatud punktid olla järjest ja vahele ei tohtinud jätta viimast punkti.

Võistluse formaat oli laenatud San Francisco Bay Areas korraldatavalt igaaastaselt võistluselt *Golden Goat*. Sarnast võistlusskeemi on kasutatud ka maailmas mujal, aga korraldajate andmeil ei ole Eestis sarnast võistlust varem peetud.

Kogu asja mõte oli pakkuda Eesti orienteerujale midagi uut ja huvitavat, mis tõenäoliselt ka õnnestus. Kindlasti aitasid võistluse õnnestumisele kaasa nii vastu õhtut päikesepaisteliseks muutunud ilm kui ka ladus korraldus OK Kape poolt.

Võitjatele olid välja pandud rahalised auhinnad ja kindlasti mängis see oma osa mitmete tipptegijate kohalemeelitamisel. Pealtvaatajatele tegi võistluse nauditavamaks ühisstart. Kuigi rada oli liiga lühike, et võimaldada head pressipunkti, oli võimalik jälgida võistluse kulgu mitmes paigas. Tänu sellele, et pealtvaatajatele jagati peale starti välja võistlejaist üle jäänud kaardid, oli võimalik saada rajast hea ettekujutus ning jälgida *mängu* selle kogu ilus.

Starti tuli 20 võistlejat, neist viis naist. Rada oli meestel ja naistel küll ühine, kuid naistele olid ette nähtud ka omaette auhinnad, et võistlus kõigile huvitav oleks.

Meestest oli peafavoriite viis: Rene Ottesson, Inno Ling, Erkki Aadli, Mati Tiit ja Alar Abram. Neist vaid Inno Ling oli

spetsiaalselt Üllatusvõistluseks kohale sõitnud, teised aga olid läbinud päeval üle 13km-pikkuse Otepää Kevade põhiraaja, mis kindlasti ka õhtul tunda andis. Naiste seas oli favoriidiks Viivi-Anne Soots. Lisaks

Otepää Kevade Üllatusvõistluse võitja Rene Ottesson on tuntud sprindivõistluste spetsialist. Pildil on ta aprillikuises Portugalis korgitammede vahel võistlushooajaks valmistumas.
Foto: Maret Vaher

teistele vanadele tegijatele olid kõrgeid kohti sihtimas ka OK Kobrase noored.

Kui rajameistrid olid arvestanud, et esimest punkti võib olla psühholoogiliselt raske vahele jätta, siis enamusel võistlejaist selliseid raskusi ei paistnud olevat. Otse teise punkti minekuks tuli ainult ümber pöörata ja praktiliselt mööda teed punkti joosta (vt kaarti ajakirja tagakaanel).

Kõige kiiremini taipas seda päevase H21A klassi võitja Alar Abram. Tema järel otsustasid sama teha ka enamus võistlejaid. Peale teist KPd hargnesid liidrid kahes suunas: Mati Tiit ja mitmed teised jooksid kolmandasse punkti; Alar Abram, Rene Ottesson, Inno Ling ja

Erkki Aadli aga läksid otse neljanda suunas. Väikesed ebatäpssused maksid neile siiski võidetud aja ning juba neljanda ja viienda KP vahelisel teeeületusel oli Tiit nii Aadli kui ka Lingi kinni püüdnud. Ottesson tuli üle tee esimesena, temast 10 sekundit hiljem Abram, siis veel ca 5 sekundit hiljem Tiit ja Aadli, ning viiendana Ling. Mati Tiidul oli nüüd üks punkt vähem võtta kui teistel. Kas oskab ta kasutada seda eelist, et

Rene Ottessoni lõpuspurdile vastata ja nii kaotas Tiit esikoha nelja sekundiga.

Ottessoni võiduaeg 3,4km-sel rajal oli 18.11. Kolmanda koha jooksis välja Inno Ling, kes oma värskel jalaga oli vahepeal möödunud nii Erkki Aadlist kui ka Alar Abramist. Aadli kaotas Lingile 7 sekundiga ja Abram lõpetas tema järel, 33 sekundit taga Aadlist ja 1.36 Ottessonist.

Naiste arvestuses ei tulnud Viivi-Anne Sootsi võit muidugi üllatusena. Tema aeg, 24.37, andis väga hea 12. koha ka üldarvestuses. Viivi-Anne oli vahele jättnud 1. ja 3. punkti, nagu ka meeste võitja, Rene Ottesson.

Naiste arvestuses teine oli Annika Rihma, kes jättis välja 3. ja 6. punkti, kaotades Sootsile vaid 27 sekundiga. Naistest kolmas oli Meelike Pandis, kes jättis vahele 1. ja 7. punkti.

Küsimusele, kas selliseid võistlusi võiks edaspidigi korraldada, oli Mati Tiidu vastus lühike ja selge — kasvõi iga nädal! Korraldajad lubavad omalt poolt, et võistlus hakkab toimuma igal aastal, ja järgmisel aastal tuleb see veelgi põnevam. ▣

tagasi võita Ottessonile kaotatud 15 sekundit?

Tiit otsustas vahele jätta kuuenda punkti ja joosta seitsmendasse vasakult ringi mööda suurt teed. Selline plaan oli ka rajameistrite eelistuseks, aga Ottessoni püüdmiseks sellest ei piisanud. Ottesson suutis arendada praktiliselt sama kiiret tempot otse läbi metsa ja üle soo tulles, ning vahepeal veel kuuenda punkti ära võtta. Kuigi Mati Tiit oli seitsmendasse peaaegu Ottessonil kannul, ei suutnud ta

Otepää kevade üllatusvõistlus

K	N	Aeg	Nimi	Vahele jäetud KPd
1		18:11	Rene Ottesson	1,3
2		18:15	Mati Tiit	1,6
3		19:07	Inno Ling	1,3
4		19:14	Erkki Aadli	1,3
5		19:47	Alar Abram	1,3
6		20:39	Sander Vaher	5,7
7		21:24	Mihkel Järveoja	3,7
8		22:58	Jaani Tarmak	3,6
9		23:36	Maidu Kaljur	3,5
10		24:13	Raivo Erik	1,6
11		24:24	Tenno Alama	1,6
12	1	24:37	V-A Soots	1,3
13		25:02	Vermo Siim	1,6
14	2	25:04	Annika Rihma	3,6
15		27:32	Vallo Männiste	3,6
16		28:48	Tarmo Klaar	1,7
17	3	35:01	Meelike Pandis	1,7
18	4	35:51	Maria Mazina	1,3
19		36:34	Jüri Tarmak	1,6
20	5	41:33	Liina Joller	1,6

Varustuse arengust

Arne Kivistik

Kompass

Eesti esimesel o-võistlusel 1926. aastal said kõik 15 osavõtjat Piritajõe kaldalt startides kaardi selle külge kinnitatud väikse Soome päritolu kompassiga. Tõenäoliselt oli tegemist marsi- ehk kuivkompassiga. Hiljem, kui ala oli saanud laiematele rahvahulkadele tuttavamaks, oli kompassi hankimine juba osavõtja enda asi. 1959. a. Kalevi võistlustel oli rajale lubatud kaasa võtta vaid N. Liidu armee kasutusel olnud Adrianovi kuivkompass, mille nõel 'tantsis' pärast nõelariivi vabastamist 10-20 sekundit. Siiski kuulus see mudel Juri Gagarini varustusse esimese kosmosesõidu aegu.

Eesti meistrivõistluste algaastate ja esimeste koondiste moodustamise aegu olid vedelikkompassid suureks harulduseks. Vedas neil, kellele väljamaa sugulased sellise imeasja saatsid. Aastaid ainult räägiti spordikompasside tootmise alustamisest N. Liidus, kuid ükski organisatsioon ei tahtnud majanduslikule riskile minna. Kas kompassidel ikka ostjaid oleks? Asja lahendas Saksa DV Sport-3 kompasside müügitulek meil. Ebatäpsete kaartide ajastul oli tähtsaks kompassi osaks sammulugeja, mille ketast loetud sammude meeldejätmiseks edasi tõmmati. Nõrgema nägemisega inimeste jaoks hakati tootma suure ja ülitugeva luubiga mudeleid. 1982. aastal käis Eestis Rootsi ühe orienteerumisgrupiga pöid-

Orienteeruja kasutab raja läbimisel kolme orienteerumismvahendit: kaarti, legendit ja kompassi. Suusaorienteerumisel on tal abivahenditeks veel rinnale kinnitatav kaardialus ehk planšett ja loomulikult suusad.

lakompassi e. näpuka üks väljatöötajaid Arne Yngström. Ta tõi kaasa uuetüübilisi kompassse, mis võimaldasid oluliselt uuendada kaardilugemise tehnikat. Siiski ei tõrjunud

jooksu peal alla vajuma. 1967 käis Soome koondis Eestis. Soomlased jooksid tavatus varustuses - seljas pikk libe nailonriietus, jalas nupusussid ehk nogid, mõnel kaljunaeladki

n u p p u d e s . Soomlased jooksid kiiresti ka tihnikus. V e e k o g u s t läbimiseku järel valgus vesi nende riidetest välja. Osa varustusest jätsid naabrid meile ning Eestiski algas aegamööda üleminek erivarustusele. Uuesti pandi selga pikkade varrukate ja säärttega riided ning tormati senisest julgelt tihnikusse. Sooja ilmaga sai mooks valges nailonsärgis rajaleminek, nooblimad panid lipusugi ette. Soetati säärekaitseid ning Leedu nogisid. Peapaelu hakati kasutama Ilvesteate tekke aegu. Madis Aruja läks ajalukku muuhulgas ka kui baretsijooksja, kes vihmase ilmaga kippus esindajate

nuhtluseks avadefileele ilmuma vihmavarjuga.

Viimasel aastakümnel on moodi läinud kirjatud-lipitud-lapitud erksad mitmevärvilised võistlusriided ja liubuvad elastikpüksid ehk liibukad ehk taitsid. Tänu Ilves-Ekstra tekkele on enamik elujõulisi Eesti o-klubisid soetanud endale ühtse soojendus- ja jooksuriietuse.

Planšett

Esimestel suusaorienteerumismvõistlustel kasutasid võistlejad planšetiks kahest nurgast kummipaelaga kaela riputatud papitükke. Seejärel ilmus lõputu hulk isevalmistatud, raami ja kummipaelaga rinnale kinnitatud ja pööratavaid mudeleid (sealhulgas ka nn. trummelvariante). Seejärel jõuti planšettide tööstusliku tootmiseni. Praeguste mudelite uuenduseks on planšetile stardis pealetõmmatav kilekate, mis kinnitub äärtel truckidega aluse külge. Kile alla on stardis, ning pikemate radade puhul ka võistluse käigus kaarti ümber voltides, viimast mugav ja kiire paigale asetada. Tõenäoliselt soetas Eesti orienteerujatest esimesena endale plastikuusad Mati Ojandu 1977. a. Bulgaarias MMi külastades. Ta sai MMi järelvõistlusel puusuuskadega nii hea aja, et soomlased nõustusid talle pärast võistlust müüma ühe plastikupaari.

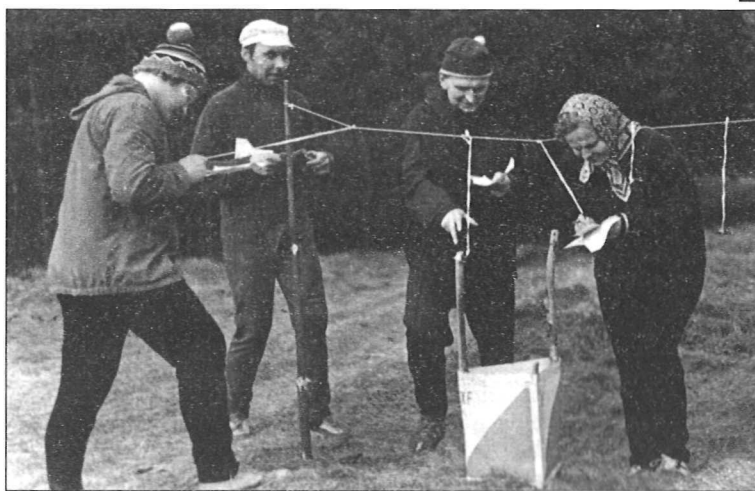

Riietus ja KP-tähis 1965. a paiku. Foto: Arne Kivistik

näpukas tavakompassi välja - kasutamist leiavad mõlemad siimaani.

Riietus

50-60ndail aastail joosti suvel puuvillases lühikeses riietuses ja teevalikud tehti peamiselt mööda teid ja sihte. Kanti jalgpallipõlvikuid ja kergeid tenniseid või veidi raskemaid ketse. Jaheda ilmaga pandi selga pikk dress. Märjaga imesid pikad püksid endasse palju vett ja kippusid

KP ja päevakulised 70ndatel. Foto: Arne Kivistik

Kuidas valida jalatseid 2. osa

Mida peaks teadma biomehaanikast?

Taigur Tooming

Nike koolitusjuht Eestis

Spordijalatsite arendamisel ja ka nende soetamisel on otstarbekuse kõrval teiseks peamiseks argumendiks tarbija biomehaanilised vajadused.

Siinjuures mängib olulist rolli selline asi nagu pronatsioon. Hästi lihtsalt öeldes on pronatsioon jala võime leevendada lööki, mis tekib maapinnaga kokkupõrkel.

Enamikul inimestest töötab see looduslik amortisaator suurepäraselt, aga umbes 5% inimesi kannatab alapronatsiooni pärast. Reeglina on neil väga kõrge põjavõlv ning sellega kaasnev jäik põid. Sellisel jalal on probleeme põrutuskindlusega – kuna looduslik amortisaator praktiliselt puudub, siis peaks sellise põia omanik valima endale võimalikult põrutuskindla jalatsi. Samas peaks ta jälgima seda, et jalatsi päkaosa oleks painduv ja kõrge põjavõlv hästi toetatud.

Viimasel otstarbel pannakse kallimatele jalatsitele kaasa nn. "põsed", mida siis saab vajaduse korral kleepsuga sisetalla alla kleepida.

Liiga jäiga või olematu Lamortisaatori ehk alapronatsiooni vastand on liiga pehme amortisaator ehk ülepronatsioon. See biomehaaniline nähtus ilmneb umbes 30% inimekonnast ja ta kaasneb reeglina madaldunud põjavõlviga või siis lampjalgsusega.

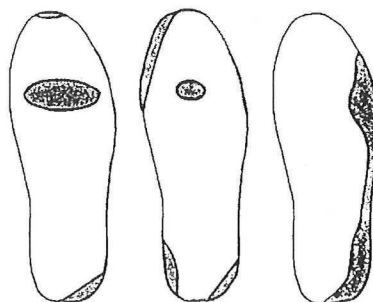
Selline jalg on väga Sebastabiilne ja vajab suhteliselt jäika vahetald ja väga head jalatsi sisekülje toetust. Sedasorti jalatsi vastu võiks huvi tunda ka liigse kehakaalu käes vaevleja.

Arvestades asjaolu, et liikudes jalatsile langev raskusjõud ületab mitmekordselt jalatsikandja kehakaalu, võite ette kujutada neid tingimusi, mis esitatakse ühele lihtsale jalavarjule.

Kuidas oma biomehaanilised vajadused täpselt kindlaks määrata?

Parim võimalus on kindlasti eelmainitud põjavõlvi kõrgust jälgida, aga küllaltki objektiivse vastuse saate ka oma vanade spordijalatsite kulumisjärgi vaadates.

Tume ala joonistel markerib aktiivse kulumise piirkondi. Esimese jalatsitalla kulumistunnused viitavad väga heale, vaegusteta biomehaanikale. Teise talla kulu-

misjäljed viitavad selgelt ebastabiilsele, madala põjavõlviga jalale – seega ülepronatsioonile. Kolmas tald kuulub ilmselt alapronatsiooni-ga jalatsikandjale, kellel kõrge põjavõlv ja jäik päkaosa ei lase jalatsil sujuvalt rulluda vaid koondab kogu pinget talle välisküljele.

Kes nüüd soovib uut jalatsit valides eeltoodud näpunäidetest juhendada, peaks eelkõige silmas pidama seda, et kulumisjärgi on mõttekas otsida täistallaga sportlikul jalanõul – kõrge kontsaga peeking või platvormtallaga moeröögatus teile selles ürituses abiks olla ei saa.

Edukat eneseavastamist!

Juhatus otsused

188. Kinnitada Eesti koondis Balti MV-le 26.-27.mail Pikajärvel.

Nummerdatult - koondis: EOL regist-reerib E klassidesse ja tasub osavõtumaksu.

V - varus: pääsevad E rajale, juhul kui keegi eestpoolt loobub või ei stardi. Võimalus ise registreeruda ja võistelda A klassides.

H 16	Klubi	D 16	klubi
1 Sander Vaher	Kobras	1 Kadri Uiboupin	Võru
2 Riho Taba	Ilves	2 Tais Leontenko	SRD
3 Markus Puusepp	Võru	3 Kati Rooni	Orvand
4 Mihkel Järveoja	Kobras	4 Merliis Sulg	Orvand
V Lauri Malsroos	Tammed	V Karola Koopuu	Orvand
V Alar Assor	Kobras		

H 18		D 18	
1 Anti Sklave	Orvand	1 Annika Rihma	Kobras
2 Tõnis Vaiksaar	Lehola	2 Siiri Mere	SRD
3 Jürgen Einpaul	Tammed	3 Liis Johanson	Kobras
4 Taivo Timmusk	Hiumaa	4 Piret Klade	Lehola
5 Meelis Kadak	Lehola	5 Mairit Trei	Kobras
V Mait Vaiksaar	Lehola	V Maarja Punak	Kobras
V Mihkel Puusepp	Võru		

H 20		D 20	
1 Tarmo Siimsaare	Võru	1 Anni Raudsepp	Võru
2 Tarvo Klaasimäe	Rakvere	2 Eveli Saue	Hiumaa
3 Kristjan Gans	TA OK	3 Helle Trossmann	Joka
4 Tõnis Erm	TA OK	4 Tuuli Mäeots	Võru
5 Urmo Liblik	Joka	5 Kadri Limberg	Rakvere
V Martti-Jaan Miljan	TA OK	V Kairi Luigelahd	Kobras

H 21		D 21	
1 Erik Aibast	Tammed	1 Maret Vaher	Kobras
2 Armo Hiie	Ilves	2 Kirti Rebane	Tammed
3 Tarvo Avaste	Võru	3 Elo Saue	Ilves
4 Olle Kärner	Orion	4 Ruth Vaher	Kobras
5 Rene Ottesson	Lehola	5 Külli Kaljus	TÜ SK
6 Mati Tiit	Ilves	6 Anu Annus	Peko
7 Erkki Aadli	Tammed	7 Edith Madalik	Tammed
8 Alari Kannel	MARU	8 Tina Olm	Tullinge
9 Alar Abram	Rakvere	9 Viivi-Anne Soots	Tammed
10 Andreas Kraas	Tammed	10 Jana Kink	Kape
V Timo Suppi	Orion	V Triin Vask	Ilves
V Andrei Nikitin	SRD	V	

Kas KPs peab ilmtingimata olema kohtunik?

Vello Viirsalu

Nõos 30. aprillil 2001

Eesti orienteerumisspordi juubeliaastal – kolmveerandsada on ka juubel – on paras aeg meenutada olnud. Sel korral tuleb juttu orienteerumisraja läbimise kontrollimise ajaloost. Kuidas tõestada, kas orienteeruja tõepoolest on igas kontrollpunktis viibinud? Alljärgnevalt pakumegi tagasi-vaate, kuidas seda seni on tehtud.

Raja läbimise kontroll varasematel aastatel

Sõjaeelsetel orienteerumisvõistlustel olid kontrollpunktides ühest või mitmest inimesest koosnevad **kontrollpostid** (vahekohtunikud), kes igale võistlejale andsid finišisse viimiseks kaasa kirja või sedeli, mis siis finišis ära korjati. On teada juhuseid, kus sedeli kaotanute tulemused tühistati (näiteks üle-Eestilised võistlused Kaagveres 1927).

Raja läbimise kontrolli täiustumist viimase 40 aasta jooksul tuletasime 2000. aasta sügisel meelde koos Rutt Koppeli ja Olavi Kärneriga. Pärast sõda jätkati algul vana traditsiooni. Mõnes KP-s oli kohtunikel püsti pandud telk, öösiti põles telgis latern või tegid kohtunikud telgi ette lõkke (hooletumate jaoks põletati ka mujal pettelõkkeid — näiteks EMV-l Käärikul 1960 pandi nende küllastajate nimed teiste hirmutamiseks kirja).

1950ndate aastate lõpul ja 1960ndate algul andsid kohtunikud orienteerumiskaardi tagaküljele oma **allkirja** ja kirjutasid **kellaaja** või löid sinna **templi**; kirjutati ka igas KP-s erinev **parool**. Selleks, et igas KP-s oleks kontroll(id), läks vaja palju kohtunikke (inimesi), vabu inimesi aga napib alati. Seetõttu sai 1963. aastast valdavaks KP-des iseteenindamine. Sellest ajast levis ka ütlus **aus ja hull nagu orienteeruja**.

Teravmeelse süsteemina võtsid vennad Ustav-Esko ja Henn-Risto Mikelsaared 1963. aastal kasutusele nn

Mikelsaar(te) protokoll – KPs rippus papile joonitud nummerdatud ridadega tabel, iga kontrollpunkti läbinu kirjutas esimesele vabale reale oma rannanumbri ja kellaaja, endale aga tabeli lahtrinumbri. Pärast võistlust kontrolliti tabelite õigsust. Kellaaja märkimine KP-s andis võimaluse hiljem koostada **etapiaegade tabelleid** ja võrrelda erinevate orienteerujate aegu ning tehtud vigade suurus.

Järgmise uuendusena riputati üles igasse KP-sse erinevad **värvipliatsid** ning siis kontrollis finišikohtunik (rajameister) juba värviproovide õigsust. Seda aega mäletavad ka nooremad orienteerumishuvilised.

Esimesed, erinevaid nõelakombinatsioone tegevad **kompostrid** ilmusid 1970ndate aastate algul. On kasutatud ka figuure lõikavaid **kompostertange** (näiteks Tõnu Raid 1977 Neeruti mitmepäevajooksul). Kompostrid olid meil Eestis valdavalt kasutusel ka aastal 2000, neid kasutatakse praeguigi.

Tulevik kuulub **elektronilisele märkesüsteemile**.

Elektroniline komposteerimis- ja ajavõtusüsteem

Elektronilise märkesüsteemi (EMS) või, veidi pikemalt ja sisuseletavalt, elektroonilise komposteerimis- ja ajavõtusüsteemi väljatöötamisel olid praktilised põhjused — säästa korraldajaid raja läbimise käsitse ülekontrollimisest, mis teadupärast on palju aega ja erilist tähelepanu nõudev tegevus. Lisaks sellele võimaldab uus süsteem KPde läbimise vaheajad mõne minuti jooksul pärast finišeerimist teada saada. Lähematel aastatel muutub ilmselt EMS kõikjal maailmas valdavaks, vaid väiksematel võistlustel jäävad alles ikka kompostrid.

Sellele läbimurdele eelnes pikk katsetuste ja diskussiooni- periood.

Eesti orienteerujatele tutvustati esmakordselt elektroonilist komposteerimist Tallinnas 2. - 4. aprillil 1993 peetud IOFi tehnilise komitee kõrgtehnoloogiagrupi (*IOF High-Tech Group*) istungil. Selgus, et juba rea aastate vältel oli mitmel pool katsetatud ning ka suurtel võistlustel elektronaparatuuri kasutatud (esimest korda üliõpilaste maailmameistri-võistlustel 1986 Churis, Šveitsis). Kõrge hinna ja vähese sobivuse tõttu orienteerumisvõistlusteks (suur ja kohmakas) polnud süsteem siiski leidnud laialdast kasutamist. Seetõttu oli Norra firma *Regnly* toonud turule orienteerumisvõistlusteks sobivama ajavõtuseadme, mida oli juba mitu aastat kasutatud suurtel orienteerumisvõistlustel Põhjamaades (k.a O-Ringenil).

IOF kõrgtehnoloogiagrupp avaldas juba Tallinnas lootust, et lähemas tulevikus kehtestatakse elektronkomposteerimise seadmetele ülemaailmne ühtne standard ning

Kontrollaeg on läbi. I Balti kõrgkoolide mats Lüllemäel 1962.

Foto: Arne Kivistik

MÄRKESÜSTEEMID

hakatakse kasutama neid kõigil orienteerumisvõistlustel. Samas sõnastati ka sellele esitatavad põhinõuded: vastupidavus ilmastikutingimustele ja jõhkrale kasutamisele; kasutajasõbralikkus (registreerimine KP-s ei tohi valmistada võistlejale raskusi, seade annab valgus- või helisignaali); varustuse väike kaal ja vastuvõetav hind; võimalus edastada infot KP-st otse finišipaika.

Mõne aasta pärast oligi plastist valmistatud ja oma toiteallikaga varustatud elektrooniline kontrollkaart juba väiksem ja see kinnitati kummipaelast aasa abil sõrme külge.

Igas KPs asetati kaart hetkeks elektroonilisse registreerimis-seadmesse, et registreerida kontrollpunkti number ja KP-s viibimise ajamoment. KP-s oli ka dubleeriv komposter, mis jättis registreerimise ajal jälje kontrollkaardiga kaasas olevale paberile.

Kahjuks oli KP-seade tumm. Finišis korraldi sama operatsiooni ning arvuti trükkis seeläbi väljast protokolli tulemustega, kus olid peale lõpuaja kirjas veel kõik etapiajad ja linnulennulise kilomeetri läbimise aeg (minutites). Kontrollkaart oli väga kallis, üle 700 EEK.

Elektroonilise märkesüsteemi kasutuselevõtt Eestis

Eestis kasutati elektroonilist märkesüsteemi esmakordselt Türi 7. detsembril 1996 EOLi üldkogu ajal korraldatud näidisevõistlusel, kuhu Sixten Sild oli Rootsist spetsiaalselt selle jaoks kohale toonud *Regnly* elektroonilise märkesüsteemi. Alates 1997. aasta kevadest vahetas neid süsteeme tootv Norra firma oma senise nime *Regnly* uue nime *Emit* vastu, selle nime all tuntakse seda ka Eestis. Tarvo Avaste arvates oli põhjuseks asjaolu, et norra-keelne *Regnly* polnud nii suupärane kui ingliskeelse *TIME* tagurpidivariant *Emit*.

Eestisse muretseti elektroonilise märkesüsteemi *Emit* üks komplekt 1998. aasta algul, et oleks võimalik läbi viia MK osavõistlus Otepääl (elek-

troonilise märkesüsteemi olemasolu oli selle eelduseks). *Emiti* komp-lecti kuulus: 100 kontrollkaarti, 50 KP kompostrit, 2 stardikompostrit ja lugeja, kogu komplekti hinnaks kujunes üle 140 000 EEK (sellest oli ühe e-kontroll-kaardi hind 725 krooni). Esimese võistluse Eestis *Emitiga* tegid Uve Nummert, Tarvo Avaste ja Jana Kink, selleks oli talvine Eesti MV suusaorienteerumise tavarajal Kütiorus 14. veebruaril 1998 (siis kaotati ära ka esimene ja seni ainus *Emiti* e-kaart).

Emiti süsteemi kasutati 1998. aastal kõigil Eesti individuaalmeistrivõistlustel põhiklassi radadel (*EMV* lühirada Kodasool, tavarada Karaskis, pikk rada Võistes) ning MK osavõistlusel nii suvel 1998 kui talvel 1999.

Peale nende tehti *Emitiga* 1998. aastal veel järgmised suvised võistlused: Baltimaade MV Kirikukülas, Otepää kevad ja Tartu üliõpilasmängud Käärikul, Ilves-3 Kükal (Uve Nummert andmetel).

Algul tundus *Emit* olevat täiuslikeim süsteem. Kui esimene vaimustusepuhang möödunud oli, selgus ootamatult, et ka esmapilgul hea süsteem oli nii võistlejatele kui kohtunikele tugevalt häirivate puudustega (e-kontrollkaart oli ostmiseks kallis ja vajas iga võistluse järel eripaberi vahetamist, KP seade oli tumm, tarkvarapakett oli niivõrd keeruline kasutada, et selle *talutamisega* said hakkama üksnes erialase ettevalmistusega inimesed...). Seetõttu kiigati mõne aja pärast teise EMS poole, selleks oli *SPORTident*.

Elektroonilise märkesüsteemi SPORTident eelised ja rakendamine Eestis

Kui Norras ja Soomes kasutatakse *Emiti* märkesüsteemi, siis Rootsist ja Saksamaalt ning muu maailma (aastavahetusel 21 riiki neljal kontinendil) oli võtnud kasutusele *SPORTident* (lühendina *SI*) märkesüsteemi.

SPORTident mõtles välja Saksamaa orienteeruja Siegfried Ritter, ametilt elektroonik, kes oli 1992. aastast tegelenud sama probleemidega, mida oli vaja *SI* loomisel. Ise on ta selle kohta muheldes öelnud, et asja initsiaatoriks oli ta viieaastane tütar, kellel olnud raskusi talvel jääga plast-kompostri komposteerimisel! Esimene ametlik võistlus *SI-ga* toimus Saksamaal novembris 1996.

Viimasel ajal on *SI* läbi teinud tugeva arengu ning tänaseks on kahe süsteemi vaheline konkurents jõudnud sinnamaale, kus *SI* on muutumas turuliidriks tänu oma kasutajasõbralikkusele ning soodsamale hinnale.

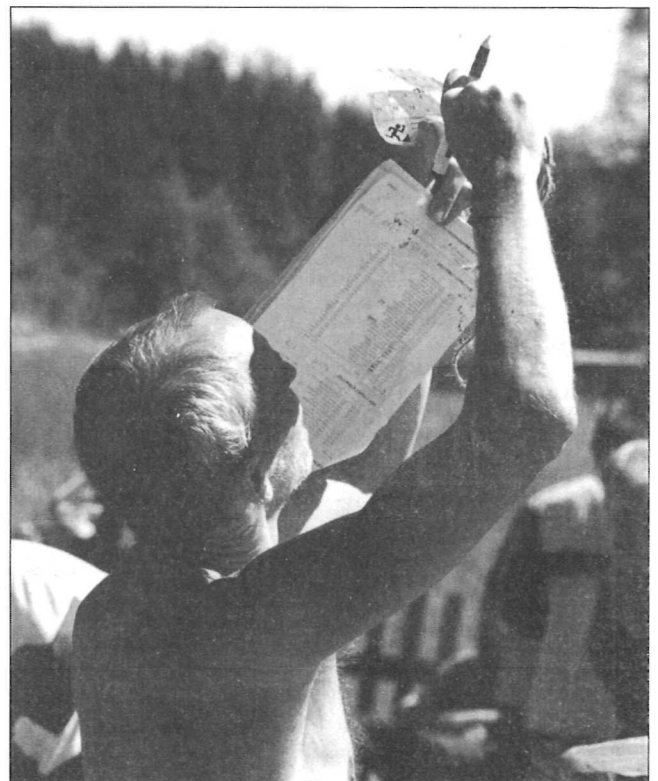
SPORTident märkesüsteemi eelisteks loetakse: liistakukujuline e-kaart (nimetatakse ka e-pulk) on väiksem ja mugavam kasutada; kümneaastase garantiiga orienteeruja isiklik e-kaart maksab 350 EEK (*Emit* umbes 500 EEK); KP-seade (*SI*-jaam) annab komposteerimisel heli- ja/või valgussignaali; seadmed on programmeeritavad (saab

vahetada aega, funktsioone ja tunnuseid); *SI* seadmesse saab panna konkreetse võistluse aja, seetõttu saab jooksvat aega lugeda igal momendil (pole tegemist mitme erineva ajaga nagu *Emitis*); lisaseadmete kasutamise võimalused (raadio-KP); patareid on vahetatavad ja seadmele on võimalik kohapeal teha ka väiksemat hooldust. Erinevalt *Emitist* ei ole *SI* kontrollkaardil oma toiteallikat, mistõttu see on väiksem ja odavam.

Laiemale üldsusele Eestis näidati ja pakuti võimalust kasutada *SI* süsteemi esmakordselt 2000. aasta suvel 4ESTi ajal Kõrvemaal. Kohal olid ka spetsialistid Rootsi ja Saksamaalt valmistajafirmast. Tänavu on *SI* kasutusel juba kõigil suurematel võistlustel.

Põhjalikumalt kirjutas *SI*-st Tarmo Klaar "Orienteeruja" veebruarinumbris 2001.

(Kokkuvõte projektist *SPORTident Eestisse! selles numbris - toim*)

Elmisel aastal oli Eesti MV lühirajal elektrooniline märkesüsteem *Emit* asutusel vaid põhiklassides, teised kasutasid komposter-süsteemi, mistõttu nõudis raja läbimise kontroll palju aega ja kannatust.

Foto: Harry Veide

Projekt SPORTident Eestisse

Tarmo Klaar

Järgnevas loos tahnanda ülevaate ligikaudu aasta kestnud EOLi juhatuse projektist, mille eesmärgiks oli võtta Eesti orienteerumisspordis kasutusele elektrooniline märkesüsteem.

Sissejuhatuseks tuletaksin meelde, milline oli seis enne projekti käivitamist. Aasta tagasi oli meil 100 kaardist ja 50 KP seadmest koosnev EMITi märkesüsteemi komplekt, mida kasutati ainult üksikutel võistlustel (põhiliselt EMVdel) ja vaid põhiklassides. Tootjapoolne vähene huvi toetada süsteemi kasutamist Eestis ja võistlustel esinenud tõrked sundisid otsima teist lahendust. Varem või hiljem pidi ka Eesti otsustama elektroonilise märkesüsteemi kasuks.

Eelmisel aastal võttis OK Orion vastu olulise otsuse kasutada 4-ESTil SPORTidenti (SI) märkesüsteemi. Kuuldused Eesti huvist ulatusid ka Saksamaale SPORTidenti firmasse ja 15. juunil eelmisel

aastal käiski Eestis SPORTidenti looja ja juht Siegfried Ritter. Hr. Ritter tutvustas EOLi ja OK Orion esindajatele SI märkesüsteemi võimalusi. Ühiselt arutati ka Eesti võimalusi selle märkesüsteemi kasutuselevõtuks.

Seejärel koostas projekt "SPORTident Eestisse", millele EOLi juhatuse andis oma heakskiidu augusti alguses. (Projekt on täies pikkuses loetav EOLi koduleheküljel www.orienteerumine.ee). Projekt jaotub 4 alametapiks:

1. SPORTident süsteemi tutvustus

Meie orienteerujad said esimest korda Eestis proovida SPORTidenti Tallinna neljapäevakul, kuhu oli kohale tulnud SPORTidenti esindajana Saksamaalt Diethard Kundish. Neljapäevakulistel oli võimalik läbida lühike treeningrada SPORTidenti märkevahendiga.

Suveks sai EOL enda kasutusse SI treeningkomplekti, millega klubid sai omal käel süsteemi toimimist testida. Lisaks klubisisestele võistlustele kasutati SI komplekti ka Tartu kesklinnas toimunud sprindivõistlusel PLUSS.

Esimeseks suurvõistluseks, kus Eestis kasutati SI märkesüsteemi, oli 4-EST 2000.aastal. Süsteem töötas laitmatult ja sai jooksjate poolt positiivse vastuvõtu.

Lisaks 4-EST'ile korraldas OK Orion veel suve teisel poolel noorte treeninguid koos SI-süsteemiga.

Suve lõpus korraldasime Interneti kaudu küsitluse elektroonilise märkesüsteemi kohta. Küsitlusele vastas üle 100 orienteeruja ja enamusest olid SI kasutamise pooldajad.

2. SI projekti kinnitamine EOLi üldkogul ja SI-kaartide müügi alustamine

Nagu teada, võttis Üldkogu 18. novembril ühehäälselt vastu ajaloalise otsused nr 7 ja nr 8:

7. SPORTident elektroonilise märkesüsteemi kasutuselevõtt

1. Võtta Eestis kasutusele SPORTident elektrooniline märkesüsteem alates 01.aprillist 2001.a.

SPORTidenti koolituse läbiviimist toetas Eesti Kultuurkapital

2. Kasutada SPORTident märkesüsteemi Eesti meistrivõistlustel, mitmepäevajooksul 4EST ja Suunto Games võistlustel kõikides võistlusklassides.

3. Soovitada EOL liikmetel kasutada SPORTident elektroonilist märkesüsteemi kõikidel nende poolt korraldatavatel võistlustel.

ja kehtestas 2001. aastaks juhatuse poolt pakutud piirhinnad seadmetele ja rendi maksimaalsed määrad:

8. SPORTident elektroonilise märkesüsteemi hindadest ja kasutamisest aastal 2001

1. Kehtestada EOLi kaudu ostetava või renditava (ka EOLi liikme poolt renditava) SPORTident elektroonilise märkesüsteemi osadele järgmised hinnad:

- SI-kaart hind 350 krooni, rendihind 20 krooni/päev

- KP-seade hind 1350 krooni, rendihind 60 krooni/päev

2. EOLi liige kohustub teisele EOLi liikmele võimaluse korral rentima SPORTident elektroonilist märkesüsteemi mitte kallimalt kui alapunktis 1. kehtestatud hindadega.

3. EOLil ja EOLi liikmel on õigus SPORTident elektroonilise märkesüsteemi või selle osade rentimisel kehtestada kautsjon või nõuda tagatist, mis katavad süsteemi või tema osade tahtmatu või tahtliku hävimisega seotud kulud.

17. ja 18. märtsil Tartus toimunud SI koolitusel oli üle 50 Tore, et lisaks "vanade tegijatele" oli ka palju uusi huvilisi.

Foto Tarmo Klaar

ELEKTROONILINE MÄRKESÜSTEEM

Finišis loetakse SI-pulgalt arvutisse punktide läbimise järjekord ja aeg. OK Võru poolt korraldataval Karjalaskevõistlusel 2001 ohjas vastavat programmi Leho Haldna. Foto: Sixten Sild

3. SI seadmete tellimine ja tarkvara eestindamine

Alates 1. detsembrist 2000 hakkasime võtma vastu SI-kaartide tellimusi koos EOLi litsentsi müügiga. Eestlaslikult vähese huviga alanud SI-kaartide ettetellimine lõppes peaaegu 600 eksemplari nõudlemisega. Lisaks tellis EOL 100 kaarti lisaks võistlustel rentimiseks. Nn. metsapunkte ehk SI-jaamade komplekte tellisid kolm klubi: Ilves, Kobras ja Võru (ühtekokku 70 jaama).

Seejärel tuli hakata välja töötama vajalikku tarkvara. Esmalt tõlkisin SI-jaamade haldamise programmi SIMAN. Samal ajal sai ka alustatud Võistlus 2K programmile SPORTident toetuse lisamisega ning eesti-keelsete juhendite kirjutamisega.

Tellitud kaup jõudis Eestisse märtsi alguseks. Eesti oli lisanud 24. riigina SPORTidenti kasutatavate maade hulka.

4. Süsteemi koolitus klubidele ja võistluste korraldamine.

Tasuta koolitus toimus Ihaste hotellis 17. ja 18. märtsil. Kohal tuli üle 50 osavõtja. Rõõmustav oli näha peale "vanade tegijate" uusi huvilisi. Kahepäevase koolituse käigus andsime ülevaate SPORTidenti süsteemist ja kasutusvõimalustest. Põhjalikumalt näitasime SI jaamade programmeerimist ja haldamist ning võistluse läbiviimist programmiga Võistlus

2K. Teisel päeval oli praktiline osa, kus osalejad proovisid omal käel eelmisel päeval omandatud.

Tänaseks on esimesed võistlused peetud ja võistlejad hakkavad harjuma uue aja nõuetega. Eks iga algus ole raske ja kõik võibolla ei laabu kohe nii hästi kui plaanitud. Kogemusi omandades ja jagades peaks aga uue märkesüsteemi käsitlemise kvaliteet tõusma.

Uus süsteem nõuab korraldajatelt ka seniste tegijate ja aja-graafikute ülevaatamist - eriti just rajameistrite, finiši- ja arvutiinimeste ladusa koostöö korraldamise osas.

SI-kaarte on EOLi kaudu tellitud Eesti ja ka naabermaade orienteerujatele. Näiteks on meie alaliidu kaudu ostnud SI-kaardi juba ligi 400 seni veel omal maal EMITi süsteemi kasutatvat lätlast ja soomlast. Sellise, oodatust suurema nõudluse tõttu oleme pidanud juba kahel korral kaarte juurde tellima ning olemasolevad müüginumbrid on ületanud ka meie esialgseid lootusi müüa 2001. aastal vähemalt 800 kaarti.

Lõpetuseks tuletaksin veelkord meelde mõned põhitõed, mida peaks jooksja jälgima võistlustel, kus on kasutusel SPORTident.

1. End võistlusele kirja pannes teata SI kaardi number, millega jooksed - on see siis

sinu isiklik või laenad sõbralt.

2. Võistlusele võta kaasa SI-kaart, kui oled unustanud kaardi koju, siis saad korraldajalt rentida selleks päevaks uue kaardi. Juhusliku (ehk korraldajatele mitte teadaoleva) kaardiga EI TOHI rajale minna - tulemuseks on tühistamine.

3. Stardiprotokollist kontrolli, et SI-kaardi number oleks õige.

4. Ühe kaardiga tohib startida ainult ÜKS võistleja ühel võistluspäeval, erandiks on selline teatevõistlus, kus on nõutud, et võistkonna peale oleks minimaalselt kaks kaarti ja neid ei tohi kasutada vahetult teineteisele järgnevates vahetustes.

5. Enne starti minekut kontrolli kaardi töökorras olekut võistluskeskuses olevas näidis-KPs.

6. Stardijoonel PEAB kaardi nullima ja seejärel kontrol-

lima, et kaart oleks töövalmis.

7. Kui märkimisel ei kuule helisignaali ja/või ei näe valgussignaali, siis tee märke tavakompostriga kaardi R lahtrisse.

8. Tavaliselt kasutatakse finišijoonel finišiaja märkimist võistleja poolt - seega hoog maha enne finišijoonet ja tee märke sarnaselt nagu teed märke metsas. Ühis- ja/või viitstardi korral võib finiši SI-jaam olla mõned meetrid joonest eemal. Sellistel võistlustel peavad korraldajad tagama õige järjekorra kuni finišimärke tegemiseni.

9. Seejärel jaluta maha-lugemise jaamani, kus loetakse SI kaardist sinu läbitud KPd ja etappide ajad. Võimaluse korral saad korraldajalt ka oma etappide ajade väljatrüki.

10. Probleemide või küsimuste korral pöördu võimalikult kiiresti korraldajate poole!

SPORTident on mugav ja jõukohane ka lastele: Daisy Kudre on edukalt jõudnud Karjalaskevõistluse finišisse. Foto: Sixten Sild

Tähelepanu!

SPORTident kaardid numbritega **300 000 ja suuremad** nõuavad, et SI jaamades oleks **tarkvara versioon 3.00 või uuem.**

Eestisse 2001. aastal jõudnud SI kaardid on kõik uuest tooteseeriast numbritega (305001..305800), mis ei tööta korrektselt 2.xx versiooniga SI jaamade tarkvaraga. Probleme ei ole EOLi kaudu Eestisse tellitud SI jaamadega. Nendes on versioon 3.00 juba tootja poolt paigaldatud ja ka Eestis testitud meie kaartidega.

Hetkel käib teistes riikides jaama-tarkvara vahetus. See protsess peaks olema lõppenud juunikuuga. Eesti, Leedu, Portugal ja Taani on jõudnud juba tarkvara välja vahetada. O-Ringenil ja Veteranide MM il saab meie kaarte kindlasti kasutada, aga kevadiste välisvõistluste korral oleks soovivat korraldajalt üle küsida, kas neil on jaamades kasutusel versioon 3.00.

Jani Lakanen - hea orienteerujainimene

Erik Aibast

(Algus orienteerujas 2/55)

Kuidas on sinu sõbranna, Reeta, mõjutanud treeninguid?

Armumine oli eelmise hooaja edu üheks tähtsamaks põhjuseks. Selletõttu tundus vahest joosteski, et ma lausa hõljun. Kindel suhe on aidanud mõista elu väärtusi laiemalt. Orienteerumine ei ole enam tähtsaim mu elus. Oskan sellest vajadusel eemalduda ja näen asju uues valguses. Treeningutest taastumine on paranenud, sest julgen nüüd puhata enne kui on hilja. Koormuse ja puhkuse suhe klappis täielikult. Minu armastatul on suur roll eelmise aasta saavutuste juures.

Millest sa treeningute ajal mõitled?

See sõltub muidugi treeningust. Üksi olles mõtlen näiteks trenni mõjust. Orienteerudes püüan teha kõik võimalikult võistlusele sarnaselt, keskendun samadele asjadele maastikul. Joostes mõtlen vahest sammule, kas see on kerge või raske. Suusatamise juures mõtlen tõhusudel, kuidas ma neid üles jookseksin. Mõtlemist mõjutavad olukorrad ja enesetunne. Vahest on tähtis käia lihtsalt treeningmõjudele mõtlemata "värsket õhku hingamas", kuid enamjaolt käib mul mõte tegemisega kaasas ning treeninguid teen hingega.

Oled maininud, et teed koostööd maastikuga. Kuidas see välja näeb?

Seda on raske seletada. Orienteerudes kujutan ette, et elan maastikul. Siis saan sellest täiuslikuma pildi. Armastus maastiku vastu on minu jaoks omapärane tunne. Selles ühendub inimese, maastiku ja looduse energia, mis annab tulemuseks iseloomuliku jõu. Oluline on, et teadvustad oma tegevust ning võid ennast selle juures just nagu erinevates aspektides "kõrvalt vaadata". Sel juhul toimub tegevus laiemas plaanis ja tulemus ei sõltu vaid mõne üksiku maastikuobjekti leidmisest.

Hooaeg 2001

Eeloleva hooaja eesmärgiks oled sa seadnud endale võita MM-võistluste tavarada Tampere, miks just tavarada?

Tavarada on kuninglik distants ja ma armastan just neid võistlusi. Kui orienteerumine kulgeb parimal viisil, on tavaraja jooksmine nauding. Tunnen end kõige paremini sellisel rajal, kus pimedal õnnel on väga väike osatähtsus.

Kui palju treenisid eelmisel aastal ning mida teeksid nüüd teisiti?

Treenisin 558 tundi. Talvel keskmiselt 15 tundi nädalas, suvel 10 tundi, augustis 3-nädalane periood a' 14 tundi. Ma ei leia küll midagi, mida peaksin muutma. Edasimineku toimus kõigis omadustes. Treeningutes ei ole oluline maht, vaid kvaliteetsete treeningute osakaal. Talvel tuleb loomulikult pikkade treeningute hulka tõsta, et pikaks hooajaks jaksu koguda.

Kuidas on käesolev hooaeg alanud?

Novembris alustasin jõutreeningutega. Nendel oli rõhk 5 nädalat. Seejärel olen mahtu tõstnud, enamjaolt suusatamisega. Treeningute põhirõhk langeb laagrinädalatele. Neid on 1-2 kuus. Näiteks, jaanuaris suusatasin Lapimaal nädalaga 23 tundi. Talveperioodil ma erialaseid orienteerumistreeninguid ei tee. Kevade lähenedes püüan trennides mõelda rohkem orienteerumissooritusele. Vanade kaartide uurimine ja oma võistluste analüüs on talveks väga hea tehnikatreening. Laias laastus on kõik sujunud plaanipäraselt. Väiksemaid probleeme esineb alati, nendega tuleb vaid leppida.

Milliseid omadusi sa võid enda juures kõige rohkem arendada?

Õise orienteerumise kindlust jääb puudu. Muidugi võin areneda ka muudes tehnikaspektides, kuid olen aru saanud, et üksikute

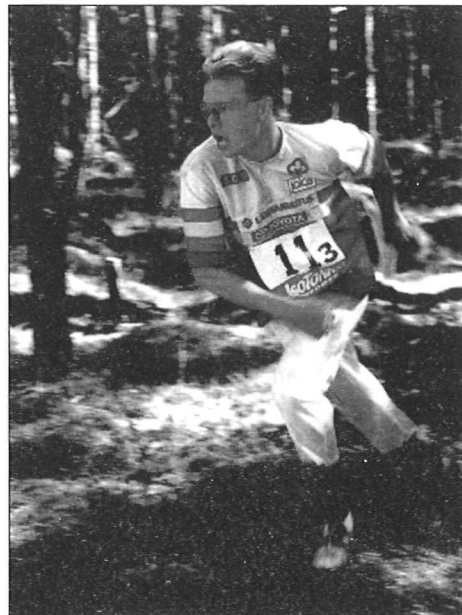
omaduste parandamisele ei tohi liiga palju keskenduda. Oluline on soorituse terviklikkus. Füüsiliselt võib alati paremaks saada. Üsna, et treeninguid muutmata arenen veel selle hooaja. Seejärel tuleb kaaluda, kas tuleks parandada jooksupuhkust. Ma ei ole oma testjooksude aegu parandanud viis aastat. Et pargiorienteerumise võistluste tulemusi parandada, tuleks sellel alal tööd teha.

Oled tundud kui

väga kindel orienteeruja ja ebaõnnestud võistlustel harva. Mis on sinu orienteerumiskindluse aluseks?

See on tingitud mitmest asjast: hästi loodud põhi, tasakaalukas elurütm, toitumine, puhkus, edukas treening jne. Kõige tähtsamaks pean siiski seda, et olen õppinud oma vigadest ja kordaminekutest ja tean, kuidas ma võistluse käigus maastikul tegutsen. Kindlus mõjutab ka võistlusteks valmistumist. Mulle on tüüpiline, et ma ei närveeri peaaegu üldse. Mida tähtsam on võistlus, seda rahulikum ma olen, sest olen valmistunud selleks pikemat aega. Lisaks on tähtsamate võistluste edukus tulnud sisemise harmoonia kaudu. Olenemata situatsioonist olen ma suuteline tegema oma tasekohase soorituse. Vahest isegi ületan oma füüsilisi võimeid, sest ma peletan eemale väsimuse valu. Treeningutes võin vahest olla vahelduva enesetundega, kuid võisteldes pürgin alati tegema "puhast sooritust". Selle nimel ma ju treenin!"

Jani Lakaneni edukuse tausta uuris GEIR BOOST

Jani Lakanen: orienteerumises(ki) on oluline saavutada sisemine harmoonia. Foto erakogust

Lühiankeet

Jani Lakanen

Pikkus: 171cm

Klubi: Delta

Sünniaeg: 11.12.76

Tegevusala: kehakultuuri-üliõpilane Jyväskyläs, poolprofessionaalne orienteeruja (saab Soome riigilt igakuist sportlase-stipendiumi)

Perekonnaseis: Elab koos sõbranna Reetaga.

Treener: isa Ensio Lakanen

Saavutused:

1995 Juun.MM - norm 3., lühi 6., teade 4.,

1996 Juun.MM - norm 3.

1997 SM-norm 1., SM-teade 4.

1998 MK 12. (-, -, -, 7., 14., 21., 16., 14., 8., 5.),

1999 MM-lühi 4., MM-teade 2., SM-pikk 3., SM-norm 5., SM-lühi 3., SM-teade 1.

2000 MK 1. (6, 6, 5., 10., 9., 4., 11., 1., 2.), SM-norm 1., SM-lühi 1., SM-teade 1.

SM = Soome meistri-võistlused

"Svenssonid" tulevad!

Sixten Sild

Rootsi noored orienteerujad adusid juba enne Eurovisiooni jahmatust, et Eestiga tuleb tõsiselt arvestada. Seda tõestab nende arvukas invasioon Lõuna-Eesti metsadesse tegemaks 2003. a Juunioride MM-i eelset luuret.

2.-7. maini külastas Põlvat Rootsi Eksjö-Sandviken'i orienteerumiskümnäsimi 60-liikmeline delegatsioon koos nelja treeneriga.

Delegatsiooni üks juhte, Sydneyst pärit Grant Bluett on maailma absoluutsesse tippu kuuluv pargiorienteeruja, kelle säravaimad tulemused on tehtud just Park World Tour'i võistlustel. Oma orienteerumisoskusi on mees juba üle viie aasta Rootsisis täiendanud ning just nende aastate jooksul tõusnud Austraalia koondise tagumistest ridadest arvestatavaks tegijaks rahvusvahelises konkurentsis. Küllap on sellele kaasa aidanud ka omal ajal *au pair*'i ametis olemine eksmaailmameister Jörgen Mårtenssoni peres...

Rootsi noored tundsid end väikeses Põlvas üsna hubaselt ja jäid reisiga väga rahule. "Orienteeruja" esitab siinkohal lühikese kokkuvõtte nende vastustest ajakirja ankeetküsitlusele.

1. Lemmikmaastik/kaart

Praali-Ootsipalu	23 häält
Soontaga (Ilves-3)	7 häält
Valgesoo	7 häält
männiparkmets	6 häält

(Külalastatud kaardid olid: Valgesoo, Hatiku, Soontaga, Praali-Ootsipalu, Vissi-Kammeri)

2. Mis on Eestis hea?

Ilm	34 häält
Odav	29 häält
Hea toit	21 häält
Maastikud/kaardid	15 häält
Võistluskorraldus	7 häält
SportIdent	4 häält
Elamispaik	4 häält
Ilus mets	3 häält

(kommentaar: nii ilus, et kahju on seal kogu aeg ainult joosta)

Ühe hääle said: Mitmekeelne spiikerteenistus võistlusel, dušš võistlusel, bussireisid, võimalus vara magama heita, toidupoed elukoha lähedal, parajalt vaba aega, lahke ja abivalmis rahvas, treeningvõimalused, tasased maastikud, taimestik ja see, et noored oskavad inglise keelt.

3. Mis ei ole Eestis kuigi hea?

WC	20 häält
(WC-pabereid ämbrisse panna on ebahügieeniline)	
Inimesed ei oska inglise keelt	19 häält
Vesi	14 häält
Võsased/risused maastikud	11 häält
Mitte eriti rasked maastikud	10 häält

Elukoht (tolmune, hallitus)	10 häält
Dušš	6 häält
Teed	6 häält
Toit (väikesed portsud)	4 häält
Vanad, räämas ehitised	3 häält
Kõva voodi	2 häält
Peenraha	2 häält

Ühe hääle said: Teeviidad, üldine puhtustase, palju alkohoolikuid, kaartide kvaliteet, kohtumine TEAM 2003-ga, laevareis, taimetoit.

4. Mis Eestis/Põlvas kõige rohkem üllatas?

Hea toit	27 häält (parem kui oodati)
Kõrge elustandard	10 häält (parem kui oodati)
Ilm	8 häält
Hea võistluskorraldus	3 häält
Rootsilik maastik	2 häält
Palju uusehitisi	2 häält
Ilusad kauplused	2 häält
Tasane maastik (tasasem kui oodatud)	2 häält

Ühe hääle said: Vähene inglise keele oskus, igavad maastikud, palju ilusat metsa, vähe kive, inetud vanad majad, laste miniraja nöör Ilves-3'l.

5. Milliseks hindad oma võimalust olla Rootsi juunioride MM-koondises aastal 2003.

Selleks võistluseks on veel juuniorieas 26 külalist, kes oma šanssi hindasid tõenäosusprotsentides järgmiselt:

0%	1 hääl
1-25%	7 häält
50%	4 häält
60-90%	7 häält
100%	7 häält

Seega jääb mulje, et tulevasi "tegitajaid" oli siin kohal mitme koondise jagu.... Või on see fenomen seletatav lihtsalt hästi äraõpitud "positiivse mõtlemisega"?

6. Meeldivaim elamus

Ilves-3	14 häält
Matk Taevaskojas	9 häält
Laager tervikuna	5 häält
Jalgpallimatš Sandviken-Eksjö	3 häält
Ilm	2 häält

Ühe hääle said: näha eestlaste elu, kohtumine TEAM 2003-ga, esimene võistluspäev Ilves-3-l, esimene treening Valgesool, päikeselised päevad, magamine, trenn, söömine, metssiga, männiparkmets, Tartu neljapäevak.

7. Milliseid järeldusi oled enda jaoks teinud selle kohta, kuidas Eesti maastikel orienteeruda?

Kontrolli suunda!	17 häält
Suurel kiirusel üldsuunaga orienteerumine, käiguvahetus enne KP-d ja täpselt punkti	

Gaas põhja!	14 häält
Ära usalda 100% radu ja kontuure	10 häält
(sama tingmärk võib-olla nii suur tee kui ka kaduv rajake!)	
Otse!	8 häält
Välidi rohelist (tihe!)	8 häält
Välidi soid!	4 häält
Ära usalda 100% kaarti	4 häält
Loe reljefi!	4 häält
Viimane pidepunkt enne KP-d väga tähtis!	3 häält
Kasuta palju teid ja sihte!	3 häält
Põhjasuuna jooni mitte sihtidega segi ajada!	2 häält
Ringi!	2 häält
Nagu koduski!	2 häält
Vaata maastikul kaugele ette!	2 häält

Ühe hääle said: enamasti lihtne – ainult jookse, NB! KP-d rohelises!, selged orvanid, teevalik, viimane pidepunkt ei ole sama tähtis kui Rootsisis.

8. Millised eestikeelsed sõnad oled selgeks saanud?

Mõnda sõna oskasid nimetada vaid umbes pooled noortest. Kas tunnete emakeele ära?:

Tere, Ilvnes, Kobra, ma olen rootslane, yx, kax, kolm, kaks, palju, kaki, tänan, terre, mets, jää, jäätis, jätis, baljo, täänan, kakki, kanaan, zuggitäck, terrä, päise, kacki, kaks, yksi, minatara Kopra, minu nimi on, fri-catulid, piim, ölu, marketi, täna, onu.

9. Lõpuks palusime noortel panna kirja oma eelistuste pingerida tänapäeva erinevate orienteerumise võistlusdistantside vahel. Kohad 1-4 tuli jagada sprindi, lühiraja, klassika ja pika raja vahel. Mida väiksem arv, seda kõrgem eelistus.

Summaarne tulemus:

1. Klassika	66
2. Lühirada	76
3. Sprint 131	
4. Pikk rada	139

Üllatav on uue ala, sprindi, vähene populaarsus, mis on esialgu samal tasemel raske ja kurnava pika raja populaarsusega.

Suvel osaleb suurem osa meie TEAM 2003-st vastukülaskäiguna O-Ringenil Rootsisis, kus saab rinda pista nüüd juba tuttavate eakaaslastega pluss kogu ülejäänud Rootsi paremik.

Meie noorte läbilöögivõimalused sealsel kivisel ja tehnilisel maastikul ja väga tihedas konkurentsis ei ole esialgu küll kuigi suured, kuid mõnda esikümne kohta julgub allkirjutanu küll loota ja sellise tulemuse üle oma vanuseklassi tugevaimas sarjas oleks põhjust uhkust tunda.

NII JA NAA

ILVESTEADE PEAKORRALDAJA ÕUDUSUNENÄOD

Priit Pääslane

Lahingukooli õppureid on plaanis kutsuda appi KP valvesse.

“Väga hea” rõõmustab seersant, “pääseme õppustelt, võtame pudeli kaasa, saame mõnusalt aega veeta”.

“Ei, mehed nii ei saa, punkti elektroonilist seadet tuleb ka valvata.”

“Just nii! Pääseme õppustelt, võtame pudeli kaasa, viskame püssid õlale - keegi punktile ligi ei pääse.”

“Ei poisid, püssiga võite jooksjaid vigastada”.

“Selge! Pääseme õppustelt, võtame pudeli kaasa, viskame püssid õlale, kutsume medbati tüdrukud haavatute raviks.”

“Oi poisid, eelmisel Ilvesteadel sõitsite koos tüdrukutega kraavi!”

“Just nii! Pääseme õppustelt, võtame pudeli kaasa, viskame püssid õlale, kutsume med. auto tüdrukutega ja auto kraavist väljatõmbamiseks sõidame tankiga.”

“Kuulge, mehed, möödunud aastal sõitsite tankiga talumehe lehma surnuks!”

“Selge! Pääseme õppustelt, võtame pudeli kaasa, viskame püssid õlale, kutsume med. auto, sõidame tankiga ja lehma keetmiseks haagime supiköögi külge.”

“Olgu mehed, vaadake et teie mütsid punktiotsijatele liiga silma ei paistaks.”

Kui hulluks veel võib minna?

Tänusõnaga 1987. a. vihmade Ilvesteade korraldajaid meenutades...

Ilvesteade laager avatakse. Metsas tibutab veidi vihma... Soomlased panevad kummikud jalga. Inglased sättivad ennast päevitama. Lätlased kaevavad telkide ümber kanaleid. Venelastel käib katuste ehitamine.

Esimene võistluspäev. Vihma sajab. Lätlased tõmbavad jalga viimased kuivad sokid. Venelastel on riiete ihukuivatust. Ilvesekutsikad naudivad mudamaadlust.

Teine võistluspäev. Sadu jätkub. Rajabrigaad käib kalamehe säärikutes. Autod on pargitud statsionaarselt.

Supikeetmisel vett ei lisata. Rajal käib mudamaadlus. Finišisirgel kohustuslik lompidest läbipesu. Lätlased kühveldavad plätudega vee telgist välja.

Kolmas võistluspäev. Laussadu jätkub. Rajale alla 1,4meetriseid võistlejaid ei lubata. Lätlased viis raju telkidega kodumaale. Inglased märkavad, et läks pisut niiskeks küll. Soomlased ostsid poest viimased joogid ja kuivad sokid. Koprad ehitavad purdeid. Säge tunneb ennast nagu kala vees.

Neljas võistluspäev. Raju jätkub. Ujumisoskuseta rajale ei lubata. Venelastel on varustuses akvalangid.

Soomlased sõuavad Helsingi poole. Säge läheb punkte rajale panema. ■

FOTOKONKURSS

Fotokonkursi tähtaeg läheneb! Vaata üle oma pildikuhjad ja vali välja kõige ilusam, põnevam või lihtsalt kõige parim foto ja saada toimetusse!

Loe tingimuste kohta täpsemalt Orienteerujast 8/53.

Peauhind: tasuta osavõtuõigus 4ESTi!!!

Pildil selle aasta Team 2003: Eveli Saue, Piret Klade, Karola Koopuu, Liis Johanson, Mairit Trei, Annika Rihma, Lauri Malsroos, Mihkel Järveoja, Kadri Uiboupin, Siiri Mere, Tais Leontenko, Jürgen Einpaul, Riho Taba ja Tõnis Vaiksaar. Pildilt puuduvad Markus Puusepp ja Sander Vaher.

Foto Tiit Tali

NOPPED JA LAASTUD

Eesti Entsüklopeedia 14. köites Eesti elulood on peamiselt orienteerumissaavutustega sees ainult Sixten Sild. Muu tegevuse kõrval leiab äramärkimist orienteerumine veel Madis Aruja, Rain Lahtmetsa, Heino Mardiste, Udo Margna, Jaan Miljani ja Anto Raukase eluloos.

Heino Mardiste

Märtsi viimastel päevadel levis kuulds, et Soome orienteerujaid kavatsetakse sel hooajal tavalisest rohkem dopingu suhtes testida. See on Lahti suusa-MMi dopinguskandaali tulemus. Norra o-ajakiri Veigval avaldas intervjuu maailmameister Janne Salmiga, milles viimane väljendas kartusi, et dopinguskandaal võib kaasa tuua majanduslikke tagajärgi käesoleva aasta orienteerumise MM-ile Tampere.

Janne Salmi võitis MM-

tiitli lühirajal Grimstadis 1997. aastal ning sooviks meeeldi korrata saavutust kodukamara. Oleks tore lõpetada karjäär eduka MM-iga kodumaal, arvab ta, kuid kardab samas, et dopinguskandaal Lahtis võib põhjustada sponsortoetuse vähenemise orienteerumise MM-ile.

Janne distantserub ise kategooriliselt dopingust ja on arvestanud sellega, et teda MM-i eelsetel kuudel korduvalt testitakse. Keegi ei soovi Lahti-skandaali kordumist, kuid Janne arvab, et see risk ei ole märkimisväärne, sest orienteerujad on reeglina haritumad kui suusatajad ning neil on midagi, mille juurde pärast lõpetatud sportlasekarjääri (tagasi) pöörduda.

Rootsi O-portaalist <http://www.alternativet.nu> vahendanud Sixten Sild

VII 4EST

11.-14. juuli 2001 — Kirikumäe-Ootsipalu

AJAKAVA

Kolmapäev 11. juuli kell 15.00: 1. osavõistlus: eraldistart, lühendatud tavarada – Ootsipalu

Neljapäev 12. juuli kell 11.00: 2. osavõistlus: eraldistart, tavarada – Ootsipalu

Reede 13. juuli kell 11.00: 3. osavõistlus: eraldistart, tavarada – Kirikumäe,

kell 19.00: tipporienteerujate pargivõistlus: eraldistart – Vastseliina autasustamine – Vastseliina

Laupäev 14. juuli kell 10.00: 4. osavõistlus: viitstart, tavarada – Kirikumäe

OSAVÕTUKLASSID JA RADADE LIGIKAUDED PIKKUSED

	1. päev	2. p	3. p	4. p		1. p	2. p	3. p	4. p
D8	2-3	2-3	2-3	2-3	H8	2-3	2-3	2-3	2-3
NR					NR				
D9	2-3	2-3	2-3	2-3	H9	2-3	2-3	2-3	2-3
NR					NR				
D10	2-3	2-4	2-3	2-3	H10	2-4	2-4	2-3	2-3
TR					TR				
D12	2-3	2-4	2-3	2-3	H12	2-4	2-4	2-3	2-3
TR					TR				
D12A	2-4	2-4	2-4	2-3	H12A	2-4	2-4	2-4	2-3
D14A	3-4	3-4	3-4	3-4	H14A	3-4	4-5	3-4	3-4
D14B	2-4	3-4	3-4	2-3	H14B	2-4	2-4	2-3	2-3
D16A	4-5	4-5	3-4	3-4	H16A	4-6	6-8	6-8	4-6
D16B	3-4	3-4	3-4	3-4	H16B	3-5	3-5	3-5	3-4
D18	4-6	4-6	3-5	3-5	H18	6-8	8-10	7-9	6-8
D20	4-6	4-6	3-5	3-5	H20	6-8	8-10	7-9	6-8
D21E	5-7	7-9	4-5	5-7	H21E	7-9	10-12	5-6	8-10
D21A	4-5	4-5	3-4	3-4	H21A	6-8	8-10	5-6	6-8
D21B	4-5	4-5	3-4	3-4	H21B	6-8	8-9	6-7	6-8
D35	4-6	4-6	3-5	3-5	H35	6-8	8-10	7-9	6-8
D40	4-5	4-5	3-4	3-4	H40	6-8	8-10	7-9	6-8
D45	4-5	4-5	3-4	3-4	H45	5-7	7-9	6-8	5-7
D50	3-5	3-5	3-4	3-4	H50	4-6	6-7	6-7	5-6
D55	3-5	3-5	3-4	3-4	H55	4-6	6-7	6-7	5-6
D60	3-4	3-4	3-4	3-4	H60	4-5	5-6	5-6	4-5
					H65	4-5	4-6	4-5	3-5
					H70	3-5	3-5	3-5	3-5

E – eliitrada, A – tehniline rada, B – lihtne rada, TR – tugi-rada, NR – nõõrirada

Avatud rajad (ilma eelregistreerimiseta): 3km, 5km, 7km

VÕISTLUSKESKUS

Kirikumäe käämping 6 km Vastseliinast lõunas.

MAASTIK JA KAART

1. ja 2. päev – Ootsipalu, Meenikunno. Keskmiselt liigestatud, suurte rabadega metsamassiiv Põlva ja Võru maakonna piiril Meenikunno raba lõunaserval. Peamiselt männi- ning kuuse-männimets. Läbitavus valdavalt hea ja väga hea. Regulaarne sihvõrk. Reljeefipilt kohati väga detailierikas. Maastik oli osaliselt kasutusel tavaraja EMV-l 2000. Kaart 1:10000, H 2,5 m.

3. ja 4. päev – Kirikumäe. Keskmiselt liigestatud, rohkete rabade ja soodega vahelduv Haanja kõrgustiku idaserv. Metsasus 70%. Rohkesti teid, radu ja sihte. Väga vahelduva vanusega ja eri liiki metsad. Läbitavus keskmisest halvani. Maastik oli osaliselt kasutusel Karjalaskevõistlusel 2000 ja EOL-i noortelaagris 2000. Kaart 1:10000, H 2,5 m

MÄRKESÜSTEEM

Kõikides võistlusklassides SPORTident märkesüsteem. SportIdent-kaartide omanikel teatada kaardi number koos registreerimisega. Kohapeal on võimalik SportIdent-kaarti rentida korraldajatel hinnaga 20 kr/päev.

REGISTREERIMINE JA OSAVÕTUMAKS

Registreerimine kuni 20. juunini 2001:

* IVK kaudu: <http://www.sportnet.ee/ivk/>;

* e-postiga aadressil: sixten@hot.ee;

* faksiga: 078 20945;

* tavapostiga 4EST registreerimislehel aadressil: OK Võru, Jüri 31, 65610 Võru.

Registreerimisega samaaegselt tasuta osavõtumaks ülekandega **Orienteerumisklubi Võru** arveldusarvele 10402006021008 Eesti Ühispanngas või sularahas.

Osavõtumaksud kroonides (sulgudes näidatud summa kehtib EOL 2001.a. litsentsi omanikele):

	H/D8-12	H/D14-18	H/D20,D55+, H60+	D21-50, H21-55
Kuni 1.06	200 (100)	240 (120)	360 (180)	440 (220)
2.06.–20.06	280 (140)	360 (180)	480 (240)	600 (300)

Osavõtumaks avatud rajal on 100 (50)kr/päevas (tasutakse kohapeal sularahas).

Loobumisel kuni 20. juunini tagastatakse 50% osavõtumaksust. Võistleja nime muutmine sama klassi piires on võimalik kuni 11. juulil kella 13-ni: tasu 25 kr.

AUTASUSTAMINE

Autasustatakse iga võistlusklassi kolme esimese päeva võitjaid ja paremaid nelja päeva summas (sõltuvalt osavõtjate arvust).

TÄIENDAV INFO

Täiendav info võistluse 4EST-2001 kohta:

* EOL-i kontorist: Ormar Lutsberg, tel. 06 398681, 051 01440

* Sixten Sild, tel. 050 68377

Värskeim info võistluse kohta on kättesaadav OK Võru kodulehel <http://www.server.ee/okvoru/>;

viit sinna ka EOL kodulehelt <http://www.orienteerumine.ee/>

VÕISTLUSE KORRALDAJAD

OK Võru, Eesti Orienteerumislüü

Peakorraldaja: Sixten Sild, tel. 050 68377

Peasekretär: Sarmite Sild

EOL volinik: Ormar Lutsberg, tel. 051 01440

MAJUTAMINE

Lai võimaluste spekter hotellidest Võrus telkimisplatsini võistluskeskuses. Üksikasjalikum info ilmub OK Võru koduleheküljele www.server.ee/okvoru või küsida Võru turismiinfost tel. 078 21881.

Eesti Orienteerumislüü
OK Võru

50. Männikumägi(MTÜ M.)	05:55.13	55. Bona Fide	06:23.57	Jaan Tarmak	00:49.08 (29)	Risto Bauman	Tühist[-]	Tühist.(-)
Alar Teras	00:47.38(26)	Rain Semper	01:12.22(67)	Triina-Britt Preden	47.30[23]	Kaali Sirge	46.46[15]	Tühist.(-)
Liis Lille	1:08.43[56]	Maila Moor	1:04.14[52]	Mati Poom	1:22.26[59]	Martin Rohtsalu	1:45.35[57]	Tühist.(-)
Rait Lille	1:16.51[55]	Mairolt Kakkot	1:04.23[43]	Mare Niitsoo	1:15.56[57]	JOKA III(JOKA)	Tühist.	Vet
Kersti Mardiste	1:09.13[47]	Egle Riga	1:28.49[60]	Jüri Tarmak	Ei sta[-]	Raivo Pellja		00:47.30(24)
Arthur Raichmann	1:32.48[53]	Mart Jakobson	1:34.09[54]	Orvand 3(Orvand)	Tühist.	Siiri Poopuu	Tühist[-]	Tühist.(-)
50)		56. Kooperaator 2	06:49.48	Tarmo Kaljur	01:07.29(63)	Andres Minn	59.20[31]	Tühist.(-)
51. TA OK 2(TAOK)	06:02.05	Vello Post	01:02.28(56)	Merilis Sulg	1:09.05[57]	Pilvi-Heli Vettik	46.07[13]	Tühist.(-)
Ants Sild	00:55.20(51)	Koidula Kannel	1:36.39[65]	Ülo Viru	1:35.08[62]	Toomas Aan	1:28.52[52]	Tühist.(-)
Lea Leppik	47.31[24]	Avo Kõrvas	1:14.55[51]	Thea Kaljur	1:36.31[64]	Saue Tammed 2	Katk.	Jun
Kalev Kukk	1:16.49[54]	Tiina Tamla	1:29.27[61]	Joel Aug	Tühist[-]	Reigo Vatsk		01:02.39(57)
Ellen Saumann	1:40.05[65]	Peep Koppel	1:26.19[49]	LUS 4(LUS)	Katk.	Maris Terno	Ei sta[-]	Katk.(-)
Peep Eomõis	1:22.20[47]	57. OK ORION 2	07:09.23	Harry Veide	01:15.50(68)	Jano Järveldai	Ei sta[-]	Katk.(-)
52. OK Võru 3	06:02.23	Lauri Beilmann	00:55.13(49)	Anneli Ambel	1:35.32[64]	Ei sta[-]		Katk.(-)
Jüri Vanaveski	01:08.16(65)	Liina Joller	1:34.05[63]	Arvo Soosalu	1:31.02[61]	Rakvere 5(Rakv)		Katk.
Airi Alnek	47.31[24]	Juhan Idnurmi	1:47.42[64]	Mare Vinnal	1:07.45[46]	Margus Venelaine	01:04.58(59)	
Georg Sooberg	1:56.00[65]	Maari Idnurmi	1:36.05[62]	Tõnu Savi	Katk.[-]	Marl Turban	Ei sta[-]	Katk.(-)
Sarmite Sild	47.31[16]	Kalju Tiik	1:16.18[42]	Kape 2(Kape)	Katk.	Tõnis Kruusmaa	Ei sta[-]	Katk.(-)
Ats Virumäe	1:23.05[48]	58. Orvand 207:34.49	Vet	Indrek Jentson	01:56.08(69)	Helen Rohtla	Ei sta[-]	Katk.(-)
53. Kape 5(Kape)	06:04.38	Paul Aug	01:07.18(62)	Sirje Lind	1:47.48[66]	Vahur Leemets	Ei sta[-]	Katk.(-)
Tõnu Pani	01:02.48(58)	Anne Pestil	1:24.58[60]	Toomas Viirsalu	1:27.11[60]	OK M.A.R.U.-5(MARU)		Katk.
Helin Kivit	1:26.26[61]	Tiit Olju	1:19.47[57]	Mare Jentson	54.58[33]	Raivo Panker	01:07.35(64)	
Matis Karu	1:09.57[47]	Aivi Kaljur	1:36.28[63]	Peeter Lind	Ei sta[-]	Ei sta[-]		Katk.(-)
Ethel Täevere	1:09.27[49]	Heldur Väijamäe	2:06.18[60]	Rakvere III	Katk.	RSK Jõhvikas(Jõhvik)		Tühist.
Silver Rebenits	1:16.00[40]	OK ORION 1(Orion)	Katk.	Kulno Voolaid	00:53.28(40)	Urmas Sulaoja		Tühist.(-)
54. Saku OK	06:17.50	Timo Suppi	00:44.33(2)	Maire Limberg	1:02.38[51]	Tarmo Meos	Ei sta[-]	Tühist.(-)
Jaak Jaagus	01:00.34(54)	Piia Paasma	47.33[26]	Riho Kokk	1:20.43[58]	Õrne Suur	Ei sta[-]	Tühist.(-)
Helle Renu	1:28.36[62]	Marek Nõmm	51.59[12]	Margit Limak	Ei sta[-]	Joonas Jürisaar	Ei sta[-]	Tühist.(-)
Kalev Ruberg	1:16.03[53]	Age Poom	48.38[18]	Margus Venelaine	Ei sta[-]	Tulemused genereeritud automaatselt programmi "Teade" poolt		(c) TAK-SOFT 1989-2001
Koidu Laanemets	1:16.20[58]	Olle Kärner	Katk.[-]	Rakvere 4	Tühist.	Tanel Bauman	01:08.21(66)	
57)		TON-2(TON)	Katk.	Anniko Inno	1:17.40[59]	Anniko Inno	1:17.40[59]	02:26.01(58)
Aadu Pannal	1:16.17[41]							

PÕLVA MAAKONNA LAHTISED MV ÕISES ORIENTEERUMISES

13.04.2001 Hatiku Korraldaja: Katrin Viilu, Rajameister Kalle Ojasoo, OK Põlva Kobras

D14	2.Eero Kivikas	Ilves	01:03:27
1.Triin Johanson	Kobras	00:36:46	
2.Ly Trei	Kobras	00:38:43	
D16	5. RaulGesheimer	Espoo ak	1:05:49
1.Tais Leontenko	SRD	00:32:57	
2.Olga Mazina	SRD	00:43:34	
Maija Walden	NaTe	Ei start	
D18	9.Arto Albert	Kobras	01:14:42
1.Liis Johanson	Kobras	00:52:53	
2.Varvara Guljajeva	Kobras	01:06:36	
3.Annika Rihma	Kobras	01:08:31	
4.Mairit Trei	Kobras	01:10:50	
5.Maarja Punak	Kobras	01:23:54	
D21	15. Erkki Liiv	Tammed	01:34:14
1.Kristi Vassil	Ilves	00:58:32	
2.Jana Kink	Kape	01:00:30	
3.Lilian Värton	Kobras	01:03:58	
4.Tiiu Tõrra	Kobras	01:13:15	
5.Jana Aedmäe	Kobras	01:17:25	
Meeilke Pandis	Ilves	Katk.	
D35	17. Kaido Hallik	Ilves	01:35:51
1.Saima Värton	Kobras	00:54:54	
2.Reet Johanson	Kobras	01:00:28	
3.Aili Laanjõe	Kobras	01:07:27	
4.Mare Jentson	Kape	01:31:25	
5.Sirje Lind	Kape	01:35:24	
H14	16. Meelis Zimmermann	Kape	1:34:16
1.Rauno Jõgeva	PEKO	00:33:03	
2.Vallo Männiste	Kobras	00:35:20	
3.Kaarel Kure	Kobras	00:37:02	
4.Martin Simpson	Kobras	00:37:05	
H16	17. Kaido Hallik	Ilves	01:35:51
1.Lauri Malsroos	Tammed	00:46:20	
2.Alar Assor	Kobras	00:46:58	
3.Mihkel Järveoja	Kobras	00:51:31	
4.Juho Salo	NaTe	00:58:43	
5.Jaan Tarmak	TON	01:05:32	
6.Olavi Ottas	Kobras	01:06:56	
7.Taniel Tigas	Kobras	01:07:18	
H18	18. Margus Venelaine	SRD	Tühist.
1.Jürgen Einpaul	Tammed	00:41:06	
2.Sander Vaher	Kobras	00:42:50	
3.Peeter Pihl	Tammed	00:55:24	
4.Reigo Vatsk	Tammed	01:02:00	
5.Tanel Taal	Võru	01:29:54	
H21	19. Urmas Rannu	Ilves	01:36:07
1.Erkki Aadli	Tammed	01:01:44	

Tallinna MV õises orienteerumises Väana-Jõesuu 19.04.2001

Korraldaja: OK Kooperaator Rajameister: Margus Klementsov

D16-18 4,12km 9KP	20.Sergei Shved	SRD	01:57:00
1.Tais Leontenko	SRD	00:46:56	
2.Olga Mazina	SRD	00:53:45	
3.Thea Kaljur	Orvand	01:06:35	
D21 5,42km 15KP	21.Rain Semper	SRD	02:21:13
1.Triin Vask	Ilves	00:55:51	
2.Ella Shved	SRD	01:15:28	
3.Veste Valk	LSF	01:23:02	
4.Liina Joller	LSF	01:23:37	
5.Kadri Limberg	Rakv	01:27:41	
6.Kristiina Kindel	TAOK	01:55:53	
Tiia Taimistu	Kape	Tühist.	
D35 4,78km 11KP	H35 6,43km 15KP		
1.Maila Moor	Rae	01:05:02	
2.Aari Talver	LUS	01:07:40	
3.Lea Leppik	TAOK	01:20:21	
D45 4,12km 9KP	1.Mati Preitof	MARU	00:47:26
1.Viu Rebane	Orion	01:02:28	
H16-18 5,42km 15KP	2.Andres Talver	LUS	00:53:50
1.Peeter Pihl	Tammed	00:47:59	
2.Timo Kaljur	Orvand	00:49:35	
3.Tanel Taal	Võru	00:53:12	
4.Jaan Tarmak	TON	01:19:43	
H21 9,24km 23KP	3.Kalle Luuk	LUS	01:23:15
1.Erkki Aadli	Tammed	01:01:36	
2.Heiti Hallikma	Võru	01:02:48	
3.Kaido Nurja	MARU	01:09:04	
4.Raivo Erik	MARU	01:09:25	
5.Dmitri Shved	SRD	01:10:54	
6.Silver Eensaar	Kobras	01:12:03	
7.Alari Kannel	MARU	01:13:54	
8.Vermo Siim	MARU	01:14:00	
9.Priit Pirksaar	JOKA	01:17:03	
10.Mart Ostra	MARU	01:19:00	
11.Taivo Daub	Ilves	01:19:05	
12.Margus Hallik	LUS	01:19:14	
13.Sergei Shirokov	SRD	01:21:09	
14.Igor Balashov	SRD	01:21:47	
15.Tarmo Siimsaare	Võru	01:22:51	
16.Lauri Lahtmäe	Kape	01:24:33	
17.Mairolt Kakkot		01:24:42	
18.Tarmo Klaar	Ilves	01:27:17	
19.Urmas Rannu		01:36:07	
	4.Arvo Soosalu	LUS	01:25:25
	5.Sulev Kuiv	TAOK	01:27:38
	6.Tiit Riismaa	TAOK	01:29:13
	7.Kalev Kukk	TAOK	01:47:55
	8.Uuno Vallner	Orion	01:53:27
	-Raul Hindov	TON	01:36:12
	H55 4,78km 11KP		
	1.Mati Poom	TON	00:51:08
	2.Avo Kõrvas	Koop	00:58:42
	3.Kalju Tiik	Orion	00:59:06
	4.Tõnu Soosõrv	Orion	01:08:25
	5.Mati Tõnus	Orion	01:14:07
	6.Jüri Tarmak	TON	01:16:13
	7.Tiit Koppel	Orion	01:20:39
	Raimo Mäkelä	Orion	Katk.
	Rein Kütim	Orion	Katk.
	Tulemused genereeritud automaatselt programmi "V2K" poolt		
	(c) TAK-SOFT 1989-2001		

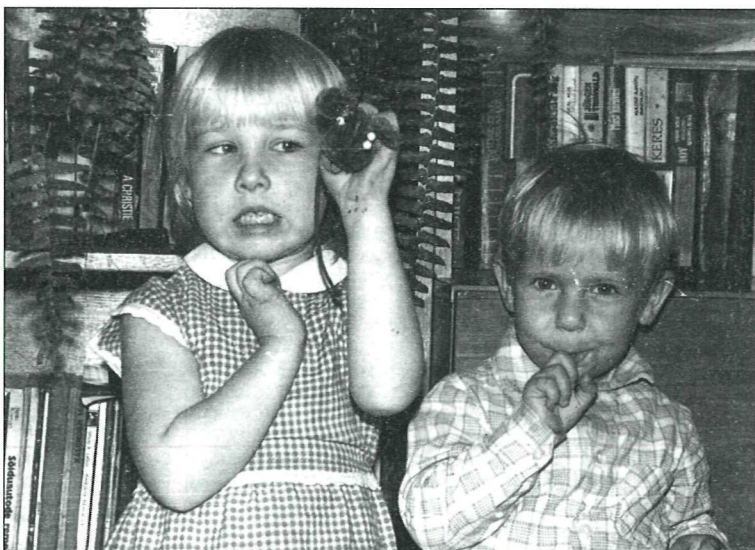
KAKS NÄGU

Annika Rihma

Team 2003 laagris Kuressaares sügisel 2000.

Annika, hiiretips ja vennaraas. 1980te lõpus

Fotod erakogudest

Tais Leontenko

Krokodillid ja karud on mu head sõbrad, tulevikus võiks seepärast orienteerujaks hakata!

...Valik oligi õige!

Heast

varustusest hea enesekindlus !

KOMPASSID, NOGID, NAASTARID, TAITSID,
SÄÄRISED, VÕISTLUSRIIDED,
SPORDI- JA SELJAKOTID,
HALOGEENVALGUSTUS, ABIVAHENDID
Tuuledresside ja võistlusriietuse klubitellimused

Tule ja tutvu!

Oled oodatud Silva välimüüki Balti
meistrivõistlustel Pikajärvel ja Eesti lühiraja
meistrivõistlustel Kambjas ning
Tallinna neljapäevakuil!

**orienteerumisvarustus ka uuel hooajal
odavaima maailmahinnaga**

**Bico-Leks reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine
orienteerujaile erisoodustusega!**

Silva OÜ Skvaier, c/o Mati Poom
Regati 1, 11911 TALLINN
GSM (0)5074686, tel. (0)6398651,
tel. kodus&faks (0)6576118

e-mail: matip@hot.ee, mati@esk.sport.ee

Saue Tamme lahtised o- võistlused

RELJEEFIKAARDIL

22. 07. 2001 Kodasool

Start: kell 11. 00

Kaart: 1:10 000 (2000.a.)

Rajad: 5 km lihtne

6 km keskmine

5 ja 7 km tehniline

Stardimaks: 45 kr

Registreerimine kuni

10. juulini tel. 26596689

koos stardimaksu

tasumisega

SK Saue Tamme a/a
1120279927 Hansapangas
email: toni@pva.pv.ee

Hilinejaid ei vastu ei võeta!

Tähistus võistluspaika:
viidad starti Narva mnt-lt
Kodasoo teeristist.

SK Saue Tammed

Seoses Eesti orienteerumisspordi 75. aastapäevaga kuulab Eesti Orienteerumislit välja

ideekavandite konkursi EOLi lipu

valmistamiseks

Lipu mõõtmed ei ole veel määratletud, vaid selle suurus valitakse välja saabuvate kavandite hulgast.

Lipp peaks olema kujundatud sellisena, et ta oleks **atraktiivne ja kasutuskõlblik nii sise- kui väliüritustel.** Kasutada võib EOLi logo.

Kavandid tuleb saata Eesti Orienteerumislitu aadressil Regati 1, TALLINN 11911 või e-mailile: eol@spin.ee
Tähtaeg: 31. mai 2001

Parimate kavandite autoreid ootavad preemiad!

10.05.2001

ORIENTUUR 2001-2002

Veteranide MMV 1.-5.07. 2001 Nidas, Kura säärel Leedus.

Bussireis 29.06-6.07.2001. Treeningvõistlus 30.06, Model Event 1.07, 2 eelvõistlust 2. ja 3.07, finaalvõistlused 5.07. NB! Registreerimisperiood on lõppenud! On mõned vabad kohad huvireisijale.

Igale osavõtjale Orientuuri T-särk. Internetiinfo: www.sonex.lt/wmoc2001/

Soome 5-päevajooks Fin5 16.-21.07 Turu lähedal Raisios

Osavõtumaks 725 kr (E-klassides 850, HD9-16 400 kr, 1.05-15.06 +75 kr) telgimajutus 650 kr/telk, põrandamajutus 475 kr, Emit-kaardi üür 80 kr, parkimispilet autodele 260 kr. Sõidukulud 15 osav. korral (bussi üür, km, kütus, parkimine, laevapiletid Tal-Hel-Tal) 1900-2100 kr.

Internetiinfo: www.turunsuunnistajat.fi

Rootsi 5-päevajooks O-Ringen 22.-27.07 Märstas (25 km Stockholmist)

Osavõtumaks 16.05-12.07 1350/675 kr). Telgi/autokoht telklaagris 1000 kr, hommikusöögiga põrandamajutus 875 kr, Si-kaardi üür 180 kr, parkimispilet autodele 360 kr. Reisikorraldusabi, ei bussireisi.

Internetiinfo: www.oringen.com

Maailmameistrivõistlused ja Tampere Games 27.7-4.8 Tampere

MM-võistlused ja samaaegne 4-etapiline rahvavõistlus MM-maastikel. Võimalus kaasa elada MM-võistlustele, toetada omasid ja ise proovida võimeid värsketel MM-maastikel. Osavõtumaks kuni 20.06 650 kr (E-sar-

jades 750 kr, HD9-16 400 kr, 21.6-13.7 osavõtumaks kahekordne), E-kaardi üür 55 kr, majutusvõimalused selgitamisel, parkimispilet autodele?, sõidukulud 15 osav. korral (bussi üür, kütus, km, laevapiletid Tal-Hel-Tal) 2100-2400 kr. Internetiinfo: www.woc2001.fi

Veteranide MMV 6.-11.10. 2002 Bendigos, Austraalias

Variant 1: Austraalia - 2.-20.10 - Tallinn-(London?-Singapur vm.)-Melbourne-Bendigo (VMM, 2 näidisrada+3 võistlust 6.-11.10)-3 pv ekskursioone (12.-14.10) -Tasmaania saar (3-pv. jooks ja ekskursioone 15.-17.10)-Melbourne-(Hong-Kong vm-London?)-Tallinn. Hinnaproгноos al. 30000 kr.

Variant 2: Uus-Meremaa-Austraalia - 25.09-20.10 - Tallinn-(London?-Singapur vm) - Auckland - Rotorua - Wellington - Christchurch - Dunedin - Cristchurch - Melbourne - edasi nagu Variant 1. Hinnaproгноos al. 40000 kr. Hinnad ei sisalda toitlustamist. Registreerimine osavõtuks on avatud.

I osamaks al. 3000 kr. **Asjast huvitatud - on viimane aeg anda endast märku! See reis ei käi üleöö!**

Orientuuri reise registreerimine, täpsemad reisikavad ja lisainfo ning

Bico-Leks soodsaim reisi- ja võistluskindlustuse vormistamine:

Mati Poom, pk 76, Regati 1, 11911 TALLINN

GSM (0)50 74686, t. (0)6398651, t. kodus&faks (0)6576118,

e-mail: matip@hot.ee, mati@esk.sport.ee

WORLD ORIENTEERING CHAMPIONSHIPS

2001

World Championship Games 2001 ja Tampere Games 2001

28. juulist – 4. augustini
Tampere, Soomes

Võistlused kõikidele võistlusklassidele neljal päeval!

Võistluskutse leiata Internetiaadressilt
www.woc2001.fi

Orienteerumismaailm on võtnud suuna Tampereesse!

Ka Eesti Orienteerumislit ja Eesti orienteerumiskoondis ootavad Tampereesse MM-võistlustele kaasaelajaid ja ergutajaid Eestist!

XXIII ILVESTEADE

teateorienteerumise mitmepäevajooks

21. - 23. juuni 2001.a. Mooste

VÕISTKONNAD

3-liikmelised nais- ja meeskonnad. Võistkonnal võib olla üks varuvõistleja. Samadel radadel põhiklassidega on eraldi arvestus klassides H18 ja D18 (sünd. 1983.a. ja hiljem) ning klassides HD35-45 (sünd. 1966.a. ja varem).

Veteranide Ilves:

3-liikmelised HD50+ segavõistkonnad:
* vähemalt üks võistleja on sündinud 1946.a. või varem ja ülejäänud 1951.a. ja varem;
* vähemalt üks võistlejatest on naine. Võistkonnal võib olla 2 varuvõistlejat. Etapid on erineva raskusastmega.

Noorte Ilves:

3-liikmelised HD10-14 segavõistkonnad:
* vähemalt üks võistleja on sündinud 1989. a. või hiljem ja ülejäänud on sündinud 1987. a. või hiljem;
* vähemalt üks võistlejatest on tüdruk. Võistkonnas võib olla 2 varuvõistlejat. Etapid on erineva raskusastmega.

Mini-Ilves:

Kuni 10-aastaste laste võistlus nõõrirajal, skeemiga (registreerimine kohapeal).

AJAKAVA

Neljapäev 21. juuni ühisstart kell 16
Reede, laupäev 22.-23. juuni ühisstart kell 11

MÄRKESÜSTEEM

Ilvesteatel on kasutusel SPORTident elektrooniline märkeviis. 1. ja 3. vahetus võib kasutada sama SI-kaarti. Kõikidel päevadel jääb sama SI-kaart seotuks sama vahetusega. Registreerimisel teatada ka SI-kaartide numbrid ja startimise järjekord. SI-kaardi renditasu on 20 kr/päevas. Kui võistkonnal puudub klubiline kuuluvus tuleb tasuda kautsjon 370 kr ühe renditud kaarti eest.

STARDIMAKS

HD21, 35+;450 EEK võistkond
H18, D18;360 EEK võistkond
HD10-14;180 EEK võistkond

REGISTREERIMINE

Koos stardimaksu tasumisega 7. juunini IVK kaudu või kuni 4. juunini posti teel (PK 161, 50002 Tartu).

Orienteerumisklubi ILVES pangaarve:

1120086880-ILVES ORIENTEERU-
MISKLUBI Hansapank
Aadress: PK 161, 50002 Tartu
faks: 07 309914
e-mail: ok.ilves@mail.ee

VÕISTLUSKAART, MAASTIK

Kaart seisuga 2001. Kolmandal päeval maastiku esmakasutus.
Hea ja keskmise läbitavusega korrapärane

sihivõrguga männi ja segamets. 1.-2. päeval lainjas tasandik rabadega vaheldub nõlvadega, 3.päeval toimub võistlus Ahja jõe kaldanõlval. Maksimaalne kõrgustevahe 30m.

ASUKOHT

Tähistus võistluskeskuse algab 1.-2.päeval Tartu-Räpina teelt Mooste ristist, 3. päeval Tartu-Räpina teelt Ahja lähedalt ja Põlva-Mooste teelt Himmastest.

PARKIMINE JA LIIKLUS-KORRALDUS

1.-2. päeval parkimine tasuta, liiklus võistluskeskuse lähedal ühesuunaline, palume jälgida tähistust.
3. päeval parkimistasu 10 Kr.

MAJUTUS

Telklaager Moostes 10 kr/ööpäev.
Põrandamajutus Moostes 30 kr/ööpäev ettetellimisega.

PESEMINE

1.-2.päeval järv võistluskeskuse lähedal ja dušš Moostes. 3.päeval välidušš võistluskeskuses.

PEAKORRALDAJA Priit Pääslane

OK Ilves 2001 http://welcome.to/ok_ilves

VÕISTLUSKALENDER

MAI

19.	XXIII Lõuna-Eesti KV tavarada	Hatiku	KOBRAS	www.rk.ee/kobras/
20.	Virumaa O-jooks ja Eesti Üliõpiliste MV, lüh.tavarada	Uljaste/Sonda	RAKVERE	www.estpak.ee/~kriks/rakv/
24.	Rahvusvah. Saksamaa Ülikoolide MV, tavarada	Ilmenau	GER	GUSA
25.	THÜRINGER 24-Stunden-OLAirfield, 24(12)tunni teade	Jena-Schöngleina	GER	Universitätssportverein J
25.	Rahvusvah. Saksamaa Ülikoolide MV, teade	Ilmenau	GER	GUSA
26.-27.	Balti MV tavarada, teade(koondised) ja lüh.tavarada	Pikajärve	KOBRAS	www.rk.ee/kobras/

JUUNI

2.-3.	Eesti MV lühirada, HD 21 teade	Kambja	KAPE	www.math.ut.ee/~uve/kape.html
7.-10.	Põhjamaade lahtised MV	Mikkeli, FIN	MiSu	www.koti.reimari.net/noc2001
16.-17.	Jukola Viesti õine teade	Jurva, FIN		www.kolumbus.fi/nikkari-jukola/index.html
21.-23.	Ilvesteade teate mitmepäevajooks	Mooste	ILVES	www.welcome.to/ok_ilves
22.-24.	Noorte Euroopa Meistrivõistlused	CZE		
27.-29.	3 KAPA 2001 Läti 3päeva jooks	Plavinas, LAT	OK Kapa	www.orient.lv/kapa/2001/
16.-17.	II Kalevi Mängud, Suvejooks, 2 päeva	Jussi järved	ORION	www.rk.ee/orion/
29.	II Kalevi Mängud, Pargivõistlus, lühirada	Kadriorg/Tallinn	TA OK	www.ioc.ee/ta-ok/

JUULI

1.-5.	Veteranide MM O-jooks	Nida, LTU	IOF	www.sonex.lt/wmoc2001/
7.	Valdade Suvemängud (lühirada)	Vändra	JÕUD	
8.-13.	Kainuun Rastiviikko	FIN		
11.-14.	VII 4 EST 4 päeva jooks	Ootsipalu/Kirikumäe	VÕRU	www.server.ee/okvoru/html/index.html
11.-15.	Juunioride MM O-jooks	Miskolc, HUN	IOF	www.matav.hu/uzlet/jwoc2001
16.-21.	FIN - 5 5 päeva jooks	Raisio, FIN		
22.-27.	O-RINGEN 5 päeva jooks	Sigtuna, SWE		http://62.20.93.149/2001/

AUGUST

29.7 - 5.8	MAAILMAMEISTRIVÕISTLUSED O-jooks	Tampere, FIN	IOF	www.woc2001.fi/
5.	Kõrvemaa 2001 pikk rada + MTBO	P-Kõrvemaa	ORION	www.rk.ee/orion
8.-12.	Bohemia Orienteering 2001, tavarada	Novy Bor	CZH	OK Jiskra Novy Bor
10.-12.	XIII Koprakarikas 3 päeva jooks	Pikajärve	KOBRAS	/www.rk.ee/kobras/
18.-19.	World Games, lühirada, teade	Akita, JPN	IOF	
18.	Eesti MV õine tavarada	Tõravere/Viisjaagu	KAPE	www.math.ut.ee/~uve/kape.html
20.	Marukarikas	MTBO	Lohusalu	MARU
25.	Noorte Jukola noorte teade	Jämsa, FIN	Jämsan RV	olympia.fortunecity.com/gehrig/485/
25.-26.	XXXX Hiiumaa karikavõistlused	Tahkuna/Malvaste	HOK	www.hot.ee/HOK/
25.-26.	JOKA auhinnavõistlus lühirada ja tavarada HD12-55, H65	Mustla-Nõmme	JOKA	

SEPTEMBER

1.-2.	Eesti MV tavarada, noorte ja veteranide teade	Lutepää	PEKO	http://my.tele2.ee/peko/
8.	Rapla maakonna meistrivõistlused	Seli	ORVAND	
8.	Lääne-Virumaa MV lüh.tavarada	Uljaste	RAKVERE	http://www.estpak.ee/~kriks/rakv/
9.	Tartu linna MV tavarada	Riiviku	HEERING	
9.	Männikumäe MTBO jalgratta-O, ühistart	Tapa	RAKVERE	http://www.estpak.ee/~kriks/rakv/
9.	Järvamaa MV, tavarada	Rassi	JOKA	
15.	Eesti MV pikk rada	Saaremaa	SOK	http://aste.edu.ee/~SOK/neljap.html
22.	TA OK maraton, pikkrada	Vääna-Tugamanni	TA OK	
22.- 23	EST-LAT-LIT noortematš, tavarada, teade	Leedu	LOSF	
28.	Eesti Koolisportlõidu MV, tavarada	Karaski	OK Põlva Kobras	
29.	XIII Suunto Games (WRE event), tavarada	Väraska-Mustaoja	OK Peko	
30.	XIII Suunto Games, lüh.tavarada	Väraska-Mustaoja	OK Peko	

OKTOOBER

6.	II TA OK rogain, rogain	Voose	TA OK	
6.-7.	Põlva Maakonna lahtised MV, tavarada, teade	Mooste	OK Põlva Kobras	
14	Pärnumaa lahtised MV ja OK West AV, pikkrada	Pärnumaa	OK West	

NOVEMBER

17.-18. Üldkogu

Päevakud <i>Avaldatud lühendatult!</i> <i>Vt Orienteeruja 2/55</i>	Tartumaa	Tallinn	16.08	Vardi	16.08	Niidupark	
	17.05	Päidla palu	17.05	Maarjamäe	Pärnumaa		
	24.05	Kirikuküla	24.05	Paidiski	17.05	Põlvamaa	
	31.05	Ala-Looga	31.05	Hara	24.05	22.05	Saverna
	07.06	Prangli	07.06	Muraste	31.05	29.05	Reo sild
	14.06	Vooremäe	14.06	Ihasalu	07.06	05.06	Valgesoo
	28.06	Madsa	19.06	Leesi (T)	14.06	12.06	Hatiku
	09.08	Poka	28.06	Iru	28.06	19.06	Karaski
	16.08	Kirikuküla	05.07	Uueveski	05.07	07.08	Reo sild
			10.07	Viti(T)	19.07	14.08	Verhuulitsa
			19.07	Soodla	26.07		
	Raplamaa		26.07	Kuusalu	02.08	Võrumaa	
	06.06	Raikküla	26.07	Mustla-Nõmme	09.08	23.05	Ootsipalu
	08.08	Rapla	02.08	Lohusalu		22.08	Haanja/Vinso
	15.08	Märjamaa	09.08			29.08	Obinitsa

Otepää Kevade Üllatusvõistlus

Kirikuküla 28. 05. 2001

